Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 163 (17286) | 1986 оной июлиин 15, вторник | Сэн 3 мүн.

Тэжээл бэлэдхэлгын габшагай һара

ҮҮР ХИРААНҺАА ҮДЭШЫН ХАРАНХЫ БОЛОТОР ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАЯ!

ХУРА БОРООДОШЬЕ ҺААТАНАГҮЙ

Жаргалантаһаа зүүн тээшээ, харгын саала хажууда орооһоной тоог дээрэ түхеэрэгдэһэн АВМ-0,65 түхэлэй агрегадай ута хоолойһоо гараһан хүхэ утаан эндэхи ажалай бурьялжа байһыень гэршэлжэ үгэнэ. Манай тэндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, ута унжагай бороо орожо байгаа һэн. Витаминтай ногооной гурил гаргадаг агрегадай наада таладань залуу гурбан хүбүүд ехэл сүлөөгүйнүүд хоншуухан үнэртэй сэл ногоохон гурил мэшээглэжэ дүүргээд лэ хажуу тээшэнь табина. Адар томо барабан хүндөөр хүнхинэн эрьелдэнэ. Шэмэ шанартай тэжээл үйлэдбэрилдэг түс агрегадые Даши-Дондок Доржиев хүтэлбэрилдэг байба.

Энэ агрегат гурбадахи жэлээ ашаглагдана. Тэрээнтэй зэргэлээд баһал ниимэ түхэлэй шэнэ агрегат һаядаа хүдэлгэгдэжэ эхилхээр бэлэн болгогдонхой, хабсаргагданхай харагдана.

— Ингээд хоёр агрегадуудаа нэгэ доро хүдэлгэдэг болоходоо, эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор ашаглахаар хараалнабди. Тиигэжэ бидэ энэ техникээ аша үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, түсэбөө үлүүлхэ ёһотойбди. Манай нэгэ агрегадта 300 тонно гурил гаргаха даабари үгтэнхэй, харин звеногой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гай Хандалгатай дүтэ танилсахадаа, өөһэдынгөө арга боломжонуудые тоолоно үзөөд, 500 тонно сэнтэй тэжээл нөөсэлхөөр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаба. Бидэ нёдондо 300 тонно витаминтай ногооной гурил татажа, ажахыдаа тушаагаа һэмди. Энэ жэлдэ гурилай хажуугаар гранула гаргаха ёһотойбди, — гэжэ агрегадые даагша Даши-Дондок Бальжинимаевич хөөрэнэ.

Эндэ комсомол-залуушуулай звено байгуулагданхай. Ахалагша машинистнүүдээр Алик Егоров Игорь Халзанов хоёр томилогдонхой. Жаргалантын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад Дондок Дондоков, Василий Аюшеев, Баяр Гомбоев гэгшэд даалгагдаһан ажалаа жэншэдгүй хэнэ.

— Бидэ июлиин 5-һаа гурил гаргажа эхилээ һэмди. Мүнөө 25 тонно тэжээл үйлэдбэрилөөд байнабди. Үдэртэ дунда зэргээр 8 шахуу тонно гурил т а т а г д а н а. Ингээд саашадаа жэгдэрэн ороходоо, бүри ехэ гурил гаргадаг болохобди. Тэжээлдэ оруулагдаха набша намаан манда таһалгаряагүй асарагдана. Эндэһээ табан модоной газарта таригдаһан хара таряан гурил болгон татагдана. Тэндэ «КУФ» түхэлэй хоёр түхеэрэлгэ ашаг үрэтэйгөөр хүдэлгэгдэнэ. Тэдэниие дүй дүршэлөөр баян хүнүүд жолоододог юм. Жэшээлхэдэ, республикын габьяата механизатор Леонид Галсанов, Василий Дашинимаев гэгшэд хара таряа сабшаад, автомашинада ашажа үгэнэ. Тэдэниинь жолоошод Очир Жамбалов, Баир Данзанов, Г. Л. Дондоков гурбан агрегадта таһалгарлагүй зөөнэ. Юрэдөө, хүн бүхэн түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые оролдоно, — гэжэ звеное даагша хэлээд, олон приборнуудай хажууда оножо шалгана.

Ингэжэ ходо шалгажа байгаагүйдэнь аргагүй. Юуб гэхэдэ, барабан соохи температурыень үлүү ехээр дээшэлүүлбэл, хатаһан ногоониинь шатажа дүрэхэнь магадгүйл.

ГАЗ-53 түхэлэй түмэр кузовтай автомашинын асарһан хара таряанай набша намаан уданшьегүй манай хараһаар байтар транспортёроор дамжуулагдан мантан томо барабан руу ороно. Агрегадай барабанай дээдэхи нүхөөрнь улаан дүлэн соробхилон харагдана. Д-Д. Б. Доржиев байд гээд лэ приборнуудаа анхаралтайгаар хаража шалгана.

Мэшээгүүд руу гоожожо байһан гурилай хоншуухан үнэр хамар сорьюулаад абана. Эдэ хүбүүд ехэл шадамараар ажаллаха юм. Урматай гээшэнь! Гурилаар дүүргэгдэһэн мэшээгүүд хажуу тээшээ табигдажа, тэрэнэй орондо шэнэ мэшээг углагдашана.

— Энэ жэлдэ мэшээгүүдээр элбэгээр хангагданхабди. Бидэ гурилтай мэшэгүүдээ хүйтэн газарта абашажа, 48 часай туршада х[…] дагалаад, складтаа абаашая[…] тушаадагбди, — гэжэ нүх[…] Доржиев мэдүүлбэ.

Звеногой гэшүүд полев[…] стан дээрэ байгаад хүдэл[…] юм. Эдэнэр эндээ үдэрэй д[…] бэ дахин халуун эдеэг[…] хангагдана. Тогоошон […] Цыбленовагай шанаһан эд[…] ниинь һайн байдаг гэжэ […] бүүд хэлээ һэн.

Хура бороогой хэды ех[…] ороошье һаань, тэдэнэр […] бүгэдые ойлгоношьегүй […] бэртэй, ажалаа эршэмт[…] гээр ябуулжа байгаа бэл[…]

Д. ДОНДОКОВ

Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «КУ[…] түхэлэй агрегат баян үр[…] сабшажа ябана; (баруун […] һаа) автомашинын жол[…] шон Г. Л. Дондоков, тра[…] рист В. Б. Дашинимаев х[…]

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото

ХОЁР ОНДОО ХАНДАСА

Кабанскын районой Хандалын совхозой Фофановско отделенидэ коммунист Г. Ф. Капустинай хүтэлбэрилдэг һурагшадай звено партиин обкомой Хандалгада харюу болгон, түсэбөөр хараалагдаһан 650 центнер үбһэеэ мүнөөдэр бултыень һурилөөд, түсэбһөө гадуур үшөө 650 центнер үбһэ хураахаар уялга абаба.

Энэл совхозой механизаторнууд В. Я. Соловьев, Г. Н. Шитиков гэгшэд АВМ-0,65 түхэлэй агрегадаар үдэртэ 6 тонно витаминтай гурил татана.

һүүлэй мэдээгээр Хандалын совхозой үбһэшэд түрүүшын 5640 центнер үбһэ сомобо. Тэжээл бэлэдхэлгын эршэ энэ ажахыда үдэр бүри шангадана.

Тиин гэһэй районой Байгал-Хударын, Ойморой, «Шергинский» совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэдээ һая орожо байһаниинь һанаа зобооно. Хүлеэһэн сагын ходоржол байна, гээгдэһэнээ хэзээ хүсэлдүүлхэнь бэ?

Моридые хүллэжэ хүдэлгэдэг хоёр косилкатай, гурбан «морин» тармууртай һургуулиин үхибүүдэй звено июлиин 11-нэй байдалаар 500 центнер үбһэ һурилөө, эдэ үдэрнүүдтэ түсэб даабаряа дүүргэхэнь гэжэ Хандалын совхозой директорэй орлогшо В. М. Коневой мэдээсэхэдэ, түс звенодо ошожо хөөрэлдэхэ хүсэл түрөө һэн. Совхозой Кичино гэжэ газарай сабшаланда дүтэлхэдэмнай, эрхим һайнаар табигдаһан, үндэр гоё найман ехэ сомоо жэрылдэжэ холоһоо харагдаба. Нарата һайхан үдэр байжа, звеногойхид һая юһэдэхи сомоогоо табижа эхилһэн хэбэртэй нэгэ газартаа обоорхонь элеэр харагдаба.

Григорий Федорович Капустин һүүлэй хэдэн жэлдэ һурагшадай звеное хүтэлбэрилдэг. Урин зөөлэн харасатай, үхибүүдтэ энэрхыгээр хандадаг, ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ абаһаар ойлгохоор бэлэй. Звеногойнгоо хүбүүдые нэрээрнь нэжээдээр нэрлэжэ байгаад, магтаха юм. Звенодонь мүнөө жэлдэ 20 хүн, тэдэнэй 16-ниинь 5—6—7 классуудай һурагшад, 4 наһажаал хүнүүд һүри сомохо, нюруулха, косилкаар үбһэ сабшаха «тушаалтай» юм ха. Бэшэ хүдэлмэриие һурагшад шуумгай бэрхээр бүтээдэг.

— Мүнөө жэлдэ урдынхидаал адли эртэ эхилээбди. Июниин 29-дэ бүхы даалгагдаһан техникээ, моридоо суглуулжа, шалгажа, июлиин 1-һээ косилкануудаараашье, гараарашье сабшажа ороо һэмди. Эндэмнай суглараһан хүбүүдэй зариманиинь нёдондо урзанда манай звенодо хүдэлөө юм. һургуулиин хэшээлнүүдэй дүүрэхэтэй хамта олон һурагшадай түрэлхид «хүбүүемнай звенодоо абыт» гэжэ гуйдаг, ганса Шергинскэ бэшэ, мүн Сэлэнгын дунда һургуулиин хүбүүд манайда хүдэлхэ дуратай байдаг. Хүбүүдые үдэр бүри эсэтэрнь хүдэлүүлхэ, баалаха гэжэ оролдоно бэшэбди, дуратай хүдэлмэриень олгохо, анхаралтайгаар адаглажа, зүбшөөл заабари үгэхэ хэрэгтэй болодог,— гэжэ звеное даагша Г. Ф. Капустин хөөрэнэ. — Сэлэнгын дунда һургуулиин һурагшад аха дүү Алеша, Володя Фроловтон ехэл шадамар, һүбэлгэн ухаатай, ажалда дуратай хүбүүд. Володинь 5 класста ороход, гэбэшье звеногоймнай бухал шэрэгшэдэй эрхимүүдэйнь нэгэн боложо тодоронхой. Женя, Гена Залуцкий болон бусад хүбүүд бэрхэнүүд, үгэ дууламгай, зохид лэ хүнүүд болохо даа...

Уулзалгын богонихон саг соо суглараһан хүбүүд һурган хүмүүжүүлэгшынгээ хэлэһые анхаралтайгаар шагнана, магтуулхадаа аягүйрхэһэн янзатай, теэд нүхэд тухайгаа магтаалай үгэ дуулахадаа, нюдэдтэнь баяр бахархалай ошон гэрэлтэхэдэл гэхэ юм. Үхибүүд, эндэ суглараһан үбһэшэд партиин обкомой республикын ажалшадта хандаһан Хандалгатай танилсахадаа, харюусалгаяа мэдэржэ, энэ халуун хаһын үедэ үшөө ямар юумэ хэжэ боломоор бэ гэжэ хэлсэнэ:

— Зай, хүбүүд, энэ Хандалгада ямар харюу үгэхэбибди? — гэжэ Григорий Федорович эдиршүүлдэ хандаба. Ямаршьеб агшан зуурын туршада хон жэн болоһоной удаа хүбүүд дарья табилдаба даа: «Түсэбөө июлиин 15-да дүүргэхэ аргатайбдил!». «Нёдондоойхиһоол дутуугүйгөөр хоёр түсэб дүүргэел!» гэһэн үгэнүүд дуулдаба. Иимэрхүү харюу дуулахаб гэжэ һанаагүй байһан хадаа, звено даагшын зобшолхыень хүлеэбэбди.

— Үнэхөөрөөшье түсэбнай һаяар дүүрэхэ аргатай, 500 центнер һурилэнхэйбди, үшөө хоёр-гурбан ехэ һүри табяа һаа түсэбөө дүүргэхэбди. Нарата үдэрнүүд тогтобо хэбэртэй, сабшаһан талмайшье бага бэшэ,— гэжэ нүхэр Капустин эдиршүүлдээ хандан һагад хэлэбэ. — Эдэ арбаад үдэртэ эрхим бэрхээр саашадаа хүдэлбэл, үшөө энээн зэргын үбһэ абаха арга бии. Хоёр түсэб дүүргэхэ гүбди?..

Иимэ ехэ харюусалгата уялга бэе дээрээ даажа абаһан үхибүүд ехэшүүл шэнги даруу зантай болоно, тармахаяа, бухаллахаяа, бухалаа шэрэхэеэ яаран тараа һэн.

— Бэрхэл үхибүүд даа. Ажалша угтайнууд. Тэдэнэй урда зорилгонуудые тоб байса элеэр табихада, һанамжа, дурадхалнуудыень тоохоо, сугтаа баталан абаһан шиидхэбэриин хүсэтэй боложо, бултадаа оролдодог, хоорондоо ана-мана мүрысэдэг заншалтай. Эсэхэ, сусахые мэдэхэгүй, ажалдаа дашуурха,— гэжэ һүри нюруулжа эхилһэн бүһэтэй хүн дээрэһээ дуугарна.

Энэ звенодо һурагшадай ажаллахатайгаа хамта амарха сагынь тогтоогдонхой, аяма халуун үдэр мори унаагаа тииругүлэнгээ, үхибүүд дүтын нуурта оймодог, эдеэ хоолыень Григорий Федорович өөрөө бэлдэдэг байба.

Дүршэлтэй коммунистын хүтэлбэри доро үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байгаа һурагшадай амжалтаар баясан, совхозой бусад звенонуудаар ябабабди.

Юрэнхыдөө Хандалын совхоз хүршэ ажахынуудһаа эмхитэйгээр тэжээл бэлэдхэлгэеэ эхилээ гэжэ хэлэлтэй. Октябриин Революциин ордентэ Л. З. Моксоновой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. И. Калашниковай, үнинэй механизаторнууд А. Я. Соловьевой, С. В. Пермяковой хүтэлбэрилдэг звенонууд түрүүшынгээ 300—700 центнер үбһэ бэлэдхэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Энэ совхозой механизаторнууд Владимир Яковлевич Соловьев, Геннадий Николаевич Шитиков гэгшэд АВМ-0,65 түхеэрэлгэеэ үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглана. Июлиин 11-эй үдэр энэ агрегат 6 тонно гурил татаа. Шэмэтэ ногоо сабшадаг комбайнер И. П. Курбатов, жолоошон И. Р. Шадрин гэгшэд техникын жэгдэ хүдэлмэриие хангана.

Тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ совхозой дирекциин, парторганизациин яһала бэлдэһэн байбашье, түрүүшын үдэрнүүдһээ зарим шиидхэгдэхээр асуудалнууд элирнэ. Совхозой түбһөө 20 гаран километр зайда хүдэлдэг Л. З. Моксоновой бригада үдэр бүри гэрһээ ажалдаа ерэжэ, бусажа байдаг заншалтай. Бидэнэй ерэһэн үдэр звеногой үбһэшэд хилээмээр дутаһан байба.

— Холын сабшалангуудта үбһэшэдэй байра түхеэржэ, хүн зоной тэрэ дороо байжа хүдэлдэг һаань һайн лэ байха бэлэй. Үглөөгүүр 8 сагта сугларжа, үбһэндөө хүрэтэрнай 9—9.30 час болоно. Үдэшэндөө 8 сагһаа оройтохо ёһогүйбди, юундэб гэхэдэ, бидэниие зөөдэг машина һаалишадай хойноһоо ошодог. Тармаха, һүри сомохо үдэр оройтоо һаа яаха болонобибди,— гэжэ звеное даагша бодомжолно. С. В. Пермяковой звенодо косилкын хутаганууд дутаалдана, ажалдаа үдэр бүри 17 километр гэдэргэ-һөөргөө «мухарюулдаг» улад байба. Иимэрхүү дутагдалнууд богони болзортой халуун хаһада һаад тойбо татана, тэдэниие эрид түргэнөөр зайсуулха шухала.

3,5 мянган эбэртэ малтай, 4 мянга шахуу гахай тэжээдэг Байгал-Хударын совхоз июлиин 10-най байдалаар нэгэшье бухал үбһэгүй, миин лэ 50 тонно гурил бэлдээд байба. Совхозой 597 хүдэлмэришэдэй 100 хүниинь тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаха гэжэ ажахын парткомой секретарь С. А. Димов хөөрэнэ. Теэд һүүлшын үдэрнүүд болотор ажахын үбһэшэд элдэб ушар шалтагаанаар тэжээл бэлэдхэлгэеэ хойшонь татаа. В. Г. Будараев, А. Н. Кивелев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай ажалһаа наранай үшөө дээрэ байхада, үдэшын 7—8 сагта бусадагынь гайхалтай һэн. Тоо бүридхэлгэдэ эдэ звенонуудһаа һая болотор нэгэшье центнер үбһэн ороогүй байһаар. Унжагайрһаар, хүлеэһээр байтарнь, А. И. Ертагаевагай, А. И. Пешняевай звенонуудай сабшаха талмайнь үерэй уһанда абтаад, үдэрэй 10—11 саг болоһон хойно ажалдаа ёһын тэдысэ ерэжэ байһантайнь эбсэхээр бэшэ һэн.

— Манай совхоздо июлиин 11-нэй байдалаар 5 гектар сабшагдаад, 63 тонно гурил татагдаад байна,— гэжэ Ойморой совхозой парткомой секретарь В. Н. Быков сортоотойгоор «элидхэнэ». — Хүн зомнай бултадаа үбһэндөө гаража үрдеэгүй.

Үнэхөөрөөшье Ойморой оньһожоруулагдамал звенодо 14 хүн хүдэлхэ аад, июлиин 11-дэ оройдоо 5 хүн гараһан байба. Дубинино һууринда 10 хүнэй орондо 3 хүн үбһэндөө гараа. Саарһан дээрэ бүридүүлэгдэһэн зарим звенонуудынь үбһэндөө үшөө гараагүй байба. Совхозой 85 коммунистын оройдоо 9-ниинь, 75 комсомолшуудай миин лэ 10-ниинь үбһэндэ гараха юм гэжэ парторг, комсомолой эмхиин секретарь Ю. Нелюбин гэгшэд хөөрэнэ.

Иимэрхүү байдал «Шергинский» совхоздо тохёолдонхой. Июлиин 11-нэй байдалаар энэ совхоздо 60 тонно гурил, 200 центнер үбһэн бэлдэгдээд байба.

Урда жэлнүүдтэ Кабанскын районой дээрэ дурсагдаһан ажахынууд тэжээл бэлэдхэлгэеэ эдэбхитэйгээр, түргэнөөр, үндэр бүтээсэтэйгээр ябуулдаг һэн. Магад техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, богони бол[…] соо абадаг байжа болоо. Т[…] бэедээ найдаад, ногооной […] гахые хүлеэжэ байһан бар[…] тануудые юугээршье са[…] руулхын аргагүй. Ажахын[…] дай хүтэлбэри, арадай де[…] тадуудай нютагай Совед[…] шеф ёһоной туһаламжа үз[…] хэ коллективүүд элдэб ша[…] гаанаар тэжээл бэлэдхэл[…] олониитые элсүүлжэ шада[…] байһаар гэжэ хэлэлтэй. И[…] гын районой ажалшадай, […] дай депутадуудай Гэгээт[…] Хориин нютагай Соведүү[…] үүсхэл дэмжэхэ талаар […] дэлмэри «Байгал-Худар[…] «Шергинский», Ойморой а[…] хынуудта ябуулагдаагүй. […] гал-Хударын сельсоведэй […] сэдкомой түрүүлэгшэ В. Г. […] бановай тэжээл бэлэдхэлгэ[…] хай һанаагаашье табидаг[…] гайхалтай байба. Ажалш[…] тай, нютагай хүн зонтой […] залга, хөөрэлдөө, суглаа[…] хээгүй байгаа һэн.

Тэжээл бэлэдхэлгэеэ мү[…] болотор эмхитэйгээр эхи[…] гүй байһан тухай хөөрэлд[…] нэй болоходо, Ойморой с[…] соведэй гүйсэдкомой се[…] тарь О. М. Кадушкина ехэ[…] раа гутанги «Юундэ бидэ[…] хэзээ эхилхыемнай хажуу[…] лын хүнүүд заабарилха б[…] юм. Өөһэдөө мэдэжэ ба[…] юм бэзэбди» гэхэдэнь, а[…] хань бэрхэтэй, теэд сельсо[…] дэй зүгһөө эмхидхэлэй, […] гууламжын хүдэлмэри мү[…] ябуулаагүй байһыень юу[…] сагааруулхаб?

Юрэнхыдөө ниитын […] ажалда жэл хахад соо д[…] маггүй хүрэхэ тэжээл бэ[…] хэлгэ Ойморой, Байгал-Х[…] рын, «Шергинский» сов[…] зуудта, тэндэхи нютагай […] ведүүдэй харьяата колле[…] вүүдтэ хүн бүхэнэй, бүгэ[…] хэрэг болоогүй. Гар хаж[…] барижа, эртэ үглөөгүүр […] шаланда гарадаг хүнүүд эн[…] һуурин тосхонуудта үсөөн.

Үшөө нэгэ гайхалтай ю[…] гэхэдэ, энэ халуун хаһа […] амаралтада гарадаг хүтэ[…] рилэгшэд эндэ бии юм […] на. Ойморой, Шергинскэ с[…] соведүүдэй түрүүлэгшэ[…] «Шергинский» совхозой […] ректор эдэ үдэрнүүдтэ э[…] шалтагаанаар амаралтада […] ранхай. Энээниие баһа я[…] тайлбарилтайб?..

Р. ГАРМАЕ[…] манай тусхай кор[…]

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ДАЙШАЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

«Обществын али бүхы һалбаринуудта хуули гурим бэхижүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри һүүлэй сагта хэгдээ. Зүгөөр энэ шэглэлээр бэелүүлэгдэхэ оролдолго жаахашье һуларуулжа болохогүй. Совет хуулинуудай шанар саашадаашье улам һайжарха. Манай хуули засаг гражданска ба ажалай, финансын ба албан захиргаанай, ажахын ба уголовно хуулинууд-захиргаанай экономическа аргануудые нэбтэрүүлхэдэ, ажалай ба хэрэглэмжын хэмжүүртэ нүлөө ехэтэй хиналта тогтооходо, ажабайдалда үнэн зүбтэй социальна гол ёһонуудые бэелүүлхэдэ бүри эдэбхитэйгээр туһалха зэргэтэй» гээд КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл соо хэлэгдэнэ. Хуули ёһо бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүд саашадаашье абтаха гэжэ партимнай заана. Энээниинь һая тунхаглагдаһан «Ажал хэнгүй, олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол үшөө дахин гэршэлнэ.

КПСС-эй XXVII съездын эдэ зорилгонуудые болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи тогтоолнуудые бэелүүлхэ талаар дотоодын хэрэгүүдэй органууд ехэ хүдэлмэри ябуулха болоно. Хуули ёһо эбдэхэ, хулиган ааша гаргаха, социалис зөөри хулгайлха гэхэ мэтын муу муухай ябадалтай эрид шангаар тэмсэхын тула милициин хүдэлмэрилэгшэд нэн түрүүн өөрынгөө уялга тон харюусалгатайгаар дүүргэхэ, мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёһотой. Энэ талаар манай Баунтын районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулна. Коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Албанайнгаа уялга дүүргэхэ талаар тэдэнэр жэшээ харуулха зэргэтэй ха юм. Залуушуулда баян дүй дүршэлөө халан үгэжэ, ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэд болоһон, бусадта һайн һайхан жэшээ харуулдаг коммунистнуудые дурдаха болоо һаа олон ааб даа.

Тэрэшэлэн КПСС-эй XXVII съезд энэ асуудалда ехэ анхарал хандуулаа. Партийна организацинуудай харюусалга болон үүргэ дээшэлүүлхэ, шэнээр хүдэлдэг болохо талаар шанга эрилтэнүүд табигдаһан байна. Манай партийна организаци эдэ эрилтэнүүдэй ёһоор суглаа үнгэргэжэ, бэелүүлхэ саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлһон байха юм. Суглаан һайнаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хүн бүхэн өөрынгөө хүдэлмэри съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор хаража, бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр хандаһан, бии байгаа дутуу дундануудые сэхэ шүүмжэлһэн байна. Албанай ажал ябуулгын шанар һайжаруулха, социалис хуули ёһо, журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ партийно-политическэ хүдэлмэриин нүлөө дээшэлүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ һэн.

Мүнөө үедэ манай парторганизаци баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ бэелүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна. Мүн баһал партида абаха, коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха асуудалнууд шухала һуури эзэлдэг ааб даа. Һүүлэй гурбан жэлдэ партида табан хүн абтаа. Жэшээлбэл, мүрдэгшэд Д. Д. Дашиев, Н. Н. Тюричкин, хуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгэй талаар инспектор П. Н. Бураев болон бусад бэрхэ мэргэжэлтэд байхаһаа гадна ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэдэнэр партиин гэшүүдтэ абтаһан байха юм. Мүнөө манай дотоодын хэрэгүүдэй бүхы албанууд коммунистнуудаар бэхижүүлэгдэнхэй.

Коммунистнуудай харюусалга, тэдэнэй бэелүүлхэ үүргэ дээшэлүүлхын тула тэдэнэй тоосоо шагнадаг болообди. Һүүлэй үедэ гол албанай коммунистнууд, ниитын эмхинүүдые хүтэлбэрилэгшэд партийна суглаанууд болон партбюрогой заседанинууд дээрэ тоосоо. Жэшээнь, һаяхан коммунистнууд С. В. Сергеев, В. М. Стариков гэгшэд КПСС-эй Устабай уялгануудые хэр дүүргэдэг тухайгаа партбюрогой заседани дээрэ тоосоһон байна. Тиихэдэ гал түймэрһөө һэргылхэ талаар гүрэнэй инспекциин ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай тэрэнэй начальник Г. Д. Дондуков тоосоһон байна. Тэрэшэлэн партийна суглаанууд дээрэ мүрдэлгын хүдэлмэри һайжаруулха, харгын-патрульна албанай хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ гэхэ мэтын асуудалнууд шагнагдаа һэн. Зүбшэн хэлсэгдэһэн эдэ асуудалнуудаар тодорхой шиидхэбэринүүд абтажа, тэдэнэй бэелүүлгэ партийна бюрогой зүгһөө наринаар хинан шалгагдана.

Партийна организациин дайшалхы үүргэ, тэрэнэй политическэ нүлөөнэй хүсэн коммунистнуудай үзэл сурталай-политическэ бэлэдхэлһээ ехэ дулдыдана. Тиимэһээ партбюро марксистско-ленинскэ һуралсал нарижуулан һайжаруулхые. коммунистнууд болон комсомолшуудые тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхые сэхэтэ оролдоно. Хүн бүхэн партиин политика, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури гүнзэгыгөөр шудалжа, тэдэнээ ажалдаа, ажабайдалдаа зүбөөр хэрэглэхэ ёһотой. КПСС-эй XXVII съездын материалнуудые нарин нягтаар, гүнзэгыгөөр шудалха, хүн бүхэндэ ойлгуулха, тэдэнэй бэелүүлхэ зорилгонуудай элирүүлхэ зорилго пропагандистнарай урда табиһан байнабди. Энэ асуудалнуудаар үнгэргэгдэһэн хэшээлнүүд ехэ һонирхолтойгоор, ажабайдалтай холбоотойгоор үнгэргэгдөө. Һуралсалай ерэхэ жэлдэшье энэ темэ үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Партийна организациин абаһан хэмжээнүүдэй ёһоор манай бүхы албануудай хүдэлмэри нилээд һайжараа гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Хуули ёһо, журам эбдэгшэдтэй эрид тэмсэхэһээ гадна манай хүдэлмэрилэгшэд һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр районойнгоо ажалшадтай, һургуулиин һурагшадтай саг үргэлжэ уулзажа хөөрэлдэжэ байдаг. Элдэб асуудалнуудаар лекци уншагдана, олон асуудалнуудые тайлбарилан ойлгуулхые оролдоно. «Архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой абтаһанай һүүлээр энэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Мүнөө район дотор архидаха, архи уугаад гэмтэ ябадал гаргаха ушар нилээд доошолоо. Гэбэшье энэ талаар бидэнэй зүгһөө үшөөл ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха, хатуу харые бариха дуратайшуултай тэмсэл бүри шангадхаха ёһотойбди. Тэдэниие ганса хэһээхэ бэшэ, харин тэдэнэй хүдэлдэг коллективтэ ошожо хөөрэлдэхэ. коллективэй нүлөө дээшэлүүлхэ уялгатайбди.

«Ашатай һайн хэрэг бүтэмжэтэй, олон ондоо янзаар бодото ажабайдалда нүлөөлэн харагдадаг, хододоо далда нюусагүй, шиидхэбэри болон түсэбүүдэй олондо сула мэдээжэ болгожо байдаг партийна ажабайдал, энхэрэлтэй, даруу номгон зантай коммунистнууд—эдэ бүгэдэ мүнөө бидэнэртэ хэрэгтэй»,— гээд КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ. Иимэл ажабайдалтай болохо гээшэ партийна организаци бүхэнэй зорилго болоно. Манай партбюро бүхы ажал ябуулгаяа энээнтэй зохилдуулан ябуулхые оролдоно. Ажалша хүнүүд коммунистнуудые жэшээ болгон харана. Иимэ шухала ажалда хүдэлжэ байһан манай коммунистнууд, илангаяа харюусалгатай байха. бэеэ тон һайнаар абажа ябаха зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта бидэндэ албанайнгаа уялга харюусалгагүйгөөр дүүргэхэ, үгтэһэн эрхэнүүдээ өөрынгөө хэрэгтэ хэрэглэхэ, өөһэдөөшье журам эбдэхэ ушар дайралдана. Иимэ ябадалтай партийна организаци, таһагай хүтэлбэрилэгшэд эбсэшэгүй тэмсэл ябуулна. Иимэ хүнүүд манда хүдэлхэ ёһогүй.

КПСС-эй XXVII съезд социалис хуули ёһо, журам бэхижүүлхэ талаар дотоодын хэрэгүүдэй таһагуудай урда ехэ зорилгонуудые табижа, тэдэниие бэелүүлхэ эрхэ байдал гүйсэд байгуулаа. Тиимэһээ манай партийна организаци энэ зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар үүргэеэ улам дээшэлүүлхые, коммунист бүхэниие эдэбхижүүлхые оролдоно.

Д. ЦЫРЕНДОНДОКОВ,
Баунтын районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай политическэ талаар начальнигай орлогшо, милициин капитан.

БАМ-ай ЛАУРЕАДУУД

Һаяшаг Буряадай участогай бүлэг хүдэлмэришэдтэ Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин лауреадууд гэһэн нэрэ соло олгогдожо, мүнгэн шан барюулагдаба. Тэдэнэй тоодо барилга-хабсаралгын 597-дохи поездын залуу хүдэлмэришэн Федор Ануфриев, Северобайкальскын түмэр замай отделениин хүдэлмэришэд Галина Субботина, Виктор Ермаков, «БАМтоннельстрой» управлениин жолоошон Болот Тулгубеков, барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын хүдэлмэришэн Вера Белоусова гэгшэд ороно.

Залуу хүдэлмэришэн Вера Белоусовагай нэрэ солые мэдэхэгүй хүн гэжэ Буряадай участок дээрэ үгы юм. В. Белоусова даажа абаһан ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, һайн шанартайгаар хүдэлмэреэ хэлэг зааншалтай. Залуушье һаа, сүг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Үдэр бүринигөө даабари 125—130 процент дүүргэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябаһаар.

Северобайкальскын түмэр замай отделениин коллектив БАМ-ай барилгада, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа сэхээр зөөжэ, гүрэнэй даабари дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө эдэбхитэй ажал ябуулга бэелүүлнэ. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ амжалтатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээ түмэр замшад локомотивуудые һаадгүйгөөр, түргэнөөр ябуулжа, ашаа зөөхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Түмэр харгын мастер Виктор Ерлыков ашаанай поезднуудые хурдан түргэнөөр ябуулжа, ехэ ашаа зөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулна. Тэрэнэй даадаг участок хододоо һайнаар заһабарилагдаһан, сэбэрлэгдэһэн оньһон түхеэрэлгэнүүдынь шалгагдаһан байдаг.

БАМ-ай лауреадайнгаа шангай мүнгые Чернобылиин АЭС-тэ болоһон аюул усалые усадхаха талаар туһаламжын жасада оруулха гэһэн дурадхал оруулба. Шанда хүртэһэн 7 хүдэлмэришэд энэ дурадхалыень дэмжэбэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президи[умэй Зарлиг]

СССР-эй ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКЭ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕ[РСТВЫН ЗАВОД]НУУДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШ[ЭДЫЕ] ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринууд болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ түйлаһан [...]лөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Галин Владимир Александровичые — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой директор.

Холмогоров Виктор Перфильевичые — Улаан-Үдын «Электрома[шина» заводой тока]рь-карусельщик.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Горский Геннадий Степановичые — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой фрезеровщик.

Мальцев Алексей Валентиновичые—Улаан-Үдын «Электромашина» [...]

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Федоров Валерий Григорьевичые — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой слесарь-инструментальщик.

Чебунин Лазарь [...]

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Викулина Капитолина Васильевнае — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой хабсаргагша.

Перякина Анна Мак[...] «Электромашина» завод[ой ...]ник.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Будаев Лхамажап Дамбиевичые — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой мастер.

Дубровина Наталья Николаевнае — Улаан-Үдын «Электромашина» [...]

Пируева Клавдия Сер[...] «Электромашина» завод[ой ...]

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүл[эгшэ ...]
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь [...]

Москва, Кремль.
1986 оной июнийн 10.

ҺАЯДАА ДҮҮРГЭХЭНЬ

Эдэ үдэрнүүдтэ хүдөөгэй һуурин, тосхонуудаар хүн зон ехэл үсөөн. Бүхы хүнүүд нооһо хайшалалгада хабаадуулагданхай. Үглөөгүүр эртэ иишэ хонишод, трактористнууд, луговодууд, барилгашад олооро ерэжэ, ажалаа эрхилдэг байха юм. Совхозой директор, парткомой секретарь, мэргэжэлтэд, отделениие эрхилэгшэд баһал эндэһээ ажалаа эхилнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр хонидой нооһо хайшалха харюусалгатай хаһа богони болзорто үнгэрдэг гээшэ ааб даа. Энэ жэлдэ «сагаан алта» суглуулга үбһэ бэлэдхэхэ хүдэлмэритэй зэргэшэнхэй.

—Хэды иимэ шухала кампанинуудай зэргэшээшье һаань, бидэ нооһо хайшалалгадаа онсо анхарал хандуулнабди. Пункт бүхэндэ 15,5 мянган толгой хонинои нооһон абтажа тушаагдаха ёһотой. Ажахымнай энэ харюусалгатай хаһадаа түгэс бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ һэн. 5—6 хайшалагшадые звено болгоод, тэдэнэртэ хонидые үгэжэ байха, мүн хайшалагдаһан нооһо абаашаха нэгэ-нэгэ хүниие нэмэжэ томилоо бэлэйбди. Звено бүхэндэ хутагануудые хурсадхаха, заһабарилха, нооһо илгаха хүнүүд тодорхойлогдоһон байна,—гэжэ Хираанай нооһо хайшалха пунктые даагша Д. А. Кожин хөөрэнэ.

Манай эндэ ерэхэдэмнай, ехэл халуун үдэр боложо байгаа һэн. Сарайн һэрабша дороһоо хайшануудай таршагинаха, тошылын хүнхинэхэ абяан холоһоо дуулдана. Энэмнай халуун ажалай бурьялжа байһыень гэршэлнэ бэшэ аал? Пунктын үбэр хажуугай хорёо соо нооһоёо хиргагдаһан хонид олошорно.

— Эндэмнай партийно-комсомольско бүлэг байгуулагданхай. Хайшашадай дундаһаа арбаниинь КПСС-эй гэшүүн, бэшэниинь хуу комсомолшууд юм. Эдэнэр бултандаа ажалдаа үндэр дүнгүүдые түйлана. Харюусалгатай кампаниин урда тээнь үнгэргэгдэһэн парткомой заседани дээрэ коммунистнуудта тодорхой даабари үгтөө һэн. КПСС-эй гэшүүн бүхэн хажуудаа хүдэлжэ байһан нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулха, заабари заншал үгэхэ ёһотой. Мүнөө һургуулиин һурагша бүхэн һурган-хүмүүжүүлэгшэтэй. Үнгэрһэн үдэрэйнь дүн согсологдоно. Илангаяа бидэ шанарта онсо анхарал хандуулнабди. Иигэжэ ажахымнай нооһо хайшалха хүдэлмэреэ ажалай 12 үдэрэй туршада дүүргэхээр хараална. Һүүлэй үедэ хура борсо ехээр орожо, бага бэшэ һаад ушаруулна, — гэжэ Хяагтын совхозой парткомой секретарь А. Д. Ильков хэлэбэ.

Нооһо хайшалалга дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ автомашинын жолоошон В. И. Казаков, механизатор Г. А. Шешурихин, луговод В. Ф. Асеев, Ц. Дондокова, ветеринарна хүдэлмэришэн Т. Тугутова, луговодуудай звеное даагша Л. Г. Шульгин, Хираанай-Адагай дунда һургуулиин һурагшад В. Васильев, А. Каленов, И. Колодин болон бусад шалгаржа гарана. Тошылшод В. А. Васильев, тэрэнэй хүбүүн Владимир, механик А. Чиликин, механизатор Г. Цыденжапов, нооһо илгагшад В. Баранова, Н. Степанова, Н. Лавлекинцева, нооһо дарагшад А. Урусова Н. Русланова хоёр хүбүүдээрээ һайнаар хүдэлжэ, магтаал хайрада хүртэнэ.

Тэдэнэр һаядаа энэ шухала кампанияа түгэсхэхэ юм.

Г. ЧЕРНЫШЕВ.

НООҺОЁО ТҮРГӨӨР, СЭБЭРЭЭР

ХОРИИН районой хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ «сагаан алта» абалгаяа урдынхида орходоо эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар, богони болзорто үнгэргэбэ. Энэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа һааб даа.

Тус ажахы хамтадаа 7300 шахуу хониной нооһо хайшалха, толгой бүриһөөнь 3,8 килограммһаа бага бэшэ «сагаан алта» суглуулха уялгатай юм.

Бүхы хонидойнгоо нооһые 7 хоногой туршада хайшалжа дүүргэбэ. Абаһан нооһонойнь 90 шахуу процентнь меринос үүлтэрэй хонидһоо хайшалагдаба.

Нооһо хайшалалга дээрэ хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһэн урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд гуримшуулагдаа. Хайшашадаар дүй дүршэлтэй хүнүүд табигдаһан байха юм. Эндэ үдэрэй туршада 100—110 хүрэтэр хонидой нооһо хайшалһан габшагайшуул бии. Тэдэнэйнь тоодо Баир Бадмаев, Дарижаб Цоктоев, Дамдин Балданов, Цыремжид Цоктоева гэгшэд ороно.

— Һүүлэй гурбан үдэрэй туршада Дарижаб Цоктоев 303 хони хиргажа, 932 килограмм нооһо тушааба. Баир Бадмаев нэгэ үдэр соо 110 хони хиргажа, 351,4 килограмм нооһо абаа,— гэжэ пунктые даагша Дашима Цыдендоржиевна Будаева хэлэбэ.

— Урдань үдэрэй туршада һайнаар хүдэлхэдөө, арайл гэжэ 780 шахуу хонидой нооһо хайшалагша һэмди. Харин энэ жэлдэ үдэр соо дунда зэргээр 1100—1250 хонидой нооһон хайшалагдаа,— гэжэ нооһоной шанар шалгагша Дарима Бадмаева хөөрэнэ.

Баир Бадмаев нэгэ хониной нооһые оройдоол 3 минута шахуу саг соо хайшалжа үрдинэ. Хайшашадай дундаһаа һургуулиин үхибүүд Инна Доржиева, Оля Гармаева, Таня Шаргулова гэгшэдые магтамаар. Эдэнэрнай халаанай тур[шада ...]

Үзэл сурталай хүдэлмэри

ТОДОРХОЙ ШЭГЛЭЛ, ЗОРИЛГОТОЙГООР

Партиин болон тэрэнэй эхин организацинуудай үзэл сурталай ажал ябуулгын гол шэглэл болон зорилгонууд совет обществын хүгжэлтын элдэб үе шатадахи экономическа, политическэ ба социальна тодорхой асуудалнуудые шиидхэлгэтэй нягта холбоотой байдаг.

«Марксистско-ленинскэ үзэл сурталай асари ехэ шэнэдхэн хубилгахы хүсые ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгада, хүнэй зохёохы бэлиг шадабарииень эдэбхижүүлгэдэ шэглүүлхэ, хуушарһан онол аргануудай зүндөө үргэлжэлгые дабаха талаар КПСС-эй ЦК-гай ябуулдаг хараа шутамые съезд дэмжэнэ»,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлээр партиин XXVII съездын абаһан резолюци дотор тэмдэглэгдэнэ.

Юрэнхы, хэмжээгээрнь, абажа хараха, сэгнэхэ ябадал хубилган шэнэлэлгэдэ дадаһан түхэл янзануудые усадхалгада һаад ушаруулһаар. Иимээр хандахада, шанарынь һайжарха бэшэ, харин, хөөрэлдөөн, лекци гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганuудай гансал тооһь дээшэлдэг гээшэ. Иимэ олон тоо болон зониие «хабаадуулга» соо бодото хүн харагдахаяа болишоно гэжэ зүбөөр лэ хэлэгдээ.

Партиин үзэл сурталай ажал ябуулгада ниитэ-политическэ хүдэлмэри шухала һуури эзэлдэг байха юм. Тэрэнэй хэмжээ дээшэлүүлхын, хүн зондо дүтэ, ойлгосотой болгохын тула үшөө нилээд ехэ оролдолго хэрэгтэй.

Хэдэн арбаад жэлэй саана ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гүн удха тухай хэлэхэдээ, В. И. Ленин иигэжэ тэмдэглэһэн юм: «Политическэ хооһон шашалдаае хорооха. Интеллигент ёһоор сэсэ һунаалха ябадалнуудые хорооха. Ажабайдалда дүтэ болохо. Хүдэлмэришэн ба таряашан олонниитын үдэр бүриингөө ажал дээрэ ямаршьеб шэнэ юумэ бодотоор байгуулха хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулха».

«Үгэ хүүрээ үсөөн болгожо, ажал хэрэгээ ашагтай болгохо»—иимэ эрилтэ агитаци, пропагандын урда партиин XXVII съезд табиба. Ниитэ-политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэриин бүхы түхэл янзанууд, арга хэрэгсэлнүүд, шэглэлнүүд ороной социально-экономическа хүгжэлтэ хурдадхаха гэһэн гол зорилготой холбоотой байха ёһотой.

Промышленна предприятинуудта, үйлэдбэриин коллективүүдтэ ябуулдаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ партийна организацинуудай онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Имагтал тэндэ обществын социально-экономическа хүгжэлтын хараа түсэбүүд бэелүүлэгдэнэ ха юм.

Республикын промышленна предприятинууд дээрэ партиин XXVII съездын материалнуудаар ниитэ-полит-үдэрнүүд, съездын делегадуудтай уулзалганууд үнгэргэгдөө. Политическэ һуралсалда съездын материалнууд үргэнөөр шудалагдаа. Энэл үедэ лекторэй үдэрнүүд, политинформатор болон агитаторнуудай семинарнууд эмхидхэгдээ. Промышленна предприятинуудай үзэл сурталай эдэбхитэд съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тиихэдээ тэдэнэр үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй жэшээ дээрэ түрүү үүсхэлнүүдэй удха шанарые харуулдаг, мүн сэхэ цехүүдтэ, халаануудта, бригадануудта, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай мэдээсэдэг байна.

Байгша оной түрүүшын кварталай дүнгөөр партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй манлайда Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай коллектив гаранхай. Энэ ушарта үзэл сурталай хүдэлмэрииншье эдэбхитэдэй хубита бии. Предприятиин партком квартал бүхэндэ агитаторнууд, политинформаторнуудай семинарнуудые үнгэргэдэг. Агитаторнуудай ажал ябуулга парткомой, цехүүдэй парторганизацинуудай саг үргэлжын хиналта доро абтанхай. Нэхэлгын цехтэ залуу коммунист В. Н. Сутуринай толгойлдог агитколлектив һайнаар хүдэлнэ. Агитаторнуудай хүдэлмэридэ социалис мүрысөөн горитой һуури эзэлдэг. Тэдэнэй оролдолгоор түрүү бригадануудай үүсхэлнүүдые хүнүүд сэдьхэлдээ халан абажа, дэмжэдэг юм. Цех соо уралан нарижуулагшадшье бии. Тэдэнэй дүй дүршэлые мүн лэ агитаторнууд дэлгэрүүлдэг гээшэ. Агитаторнууд: нооһо илгалгын цехэй мастер А. В. Садкова, ахалагша илгагша Т. Р. Някипелова, мастернууд И. П. Долгих, Л. В. Лукьянова, нооһо зэрэгшэ Е. Д. Попова хөөрэлдөө хэхэдээ, съездын документнүүд соо табигдаһан гол шухала хараа бодолнуудые цехэй, комбинадай бэелүүлжэ байгаа тодорхой зорилгонуудтай нягтаар холбодог байна.

«Бурмясоагропром» нэгэдэлдэ съездын үедэ, һүүлээрнь бригадануудта съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулаа юм.

Авиационно заводто ойлгууламжын хүдэлмэриин талаар ниитын методсовет ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Апрелиин эхиндэ эндэ «Знание» бүлгэмэй заводской эмхиин правлениин президиумэй заседани боложо, экономическа секциин түрүүлэгшэ Д. П. Дунаев, техническэ таһагуудай эхин эмхиин секретарь В. С. Дурхисанов хэһэн хүдэлмэри тухайгаа тоосоо юм. Техническэ таһагуудай эхин эмхиин ябуулдаг хүдэлмэриин гол шэглэлынь политическэ, техническэ эрдэм мэдэсэ нэн түрүүн дэлгэрүүлгэ болоно. Тон эдэбхитэйгээр энээндэ В. С. Дурхисанов, В. И. Лиханов, В. Д. Пшеничников гэгшэд хабаададаг. Харин лекционно пропагандада огто хабаададаггүй начальнигуудай толгойлдог зарим таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдыньшье энэ талаар эдэбхигүй байдаг. Мүн эрдэм-техникын болон экономическа эрдэм мэдэсын методическа секцинүүд лекционно хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ нөөсэнүүдые бүри гүйсэдөөр ашаглаха ёһотой гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Эдэ секцинүүдэй лекторнууд партиин экономическа стратегиин удхые, үйлэдбэриие эршэдхэлгын, ажахые эрхилэлгын онол аргануудые болон үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэ нарижуулан һайжаруулгын, эрдэм-техникын хубисхалые гүнзэгырүүлгын арга замуудые али болохо гүйсэдөөр тайлбарилха зорилготой.

Харуулан ойлгуулха агитаци ниитэ-политическэ хүдэлмэриин таһаршагүй хубинь болодог. Тэрэнэй ашаар партиин хараалһан ороной экономическа ба социальна хүгжэлтые хурдадхалгын зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин болон ниитын зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэл улам ехэ эршэ дэлисэтэй болоно. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй зарим цехүүдтэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ горитой анхарал хандуулдаг. Эдэ хэрэгсэлнүүдэй аша нүлөөнь тэдэнэй саг соогоо шэнэлэгдэжэ байһанһаа дулдыдадаг. Парторганизацинуудайнь харуулан ойлгуулха агитацида зохихо анхарал хандуулдаг цехүүдтэ социалис мүрысөөнэй стенднүүд һайнаар шэмэглэгдэдэг байна. Тэрээн дээрэһээ харахада, хэнэй мүнөөдэр түрүүлжэ, гээгдэжэ ябаһаниинь, түсэбэй хэды процентээр дүүргэгдэһэниинь эли байдаг. Гоёор шэмэглэгдэһэн «сахилгаан», «дайшалхы хуудаһанууд» үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түйлалтанууд тухай гү, али ажалһаа һаатаргашадта, голодоһо гаргагшадта, архиншадта тохоһон зэмэнүүд тухай яаралтай мэдээсэлнүүд, мүн баһа уряа лозунгнууд, плакадууд эндэ үлгэгдэдэг гуримтай.

Энэл нэгэдэлэй М. А. Гершевичэй толгойлдог таһагта цехүүдэй уран зураашадтай һуралсал үнгэргэдэгынь һайшаалтай. Тэрэнэй үедэ тэдэнэр дүршэл шадабаряа, теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг байна.

Гэбэшье прибор бүтээлгын нэгэдэлэй бүхы цехүүд иимэ байдалтай бэшэ. Ажалай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ үүргэеэ харуулан ойлгуулха агитаци зарим ушарта дүүргэнэгүй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд зарим цехүүдтэ тоолилогдодоггүй гү, али хайша хэрэгээр, ойлгосогүйгөөр харуулагдадаг юм. Нэгэдэлэй байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойн тэмдэглэгдэхэдэ, эдэ цехүүдэй олохон хүдэлмэришэд ямар ушарта габшагай 25 декада зорюулагдааб гэжэ мэдээгүй байгаа. Харуулан ойлгуулха агитаци гээшэ миил юрын гоёолто бэшэ, харин мүнөөдэрэй зорилгонуудые бэелүүлгэдэ туһатай байха зэргэтэй.

Һайнаар ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэлые бадаруулжа, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлөө эршэдхэдэг байха юм. Арадай ажахые эршэтэй түргэн хүгжэлтын замда оруулха талаар эрид хубилалта түйлаха, эрдэм, техникын эгээл түрүү һууринуудта, ниитын ажалай бүтээсын эрхим хэмжээндэ тон богони болзорто гараха гэһэн экономическа, социальна, политическэ айхабтар ехэ удха шанартай зорилго партимнай табинхай. Мүнөө үеын экономическа хараа бодомжогүйгөөр, зохёохы үүсхэлгүйгөөр, үйлэдбэрие уралан нарижуулгагүйгөөр энэ зорилгые дүүргэжэ шадагдахагүй. Тиимэһээ политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин эдэбхитэд шэнэ юумэ үүсхэгшэдые, уралан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшодые али болохоор урмашуулха, дэмжэхэ уялгатай.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой бүлгэмдэ 789 хүн, тэрэ тоодо 232 хүдэлмэришэд, ородог юм. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй оролдолгоор завод 1985 ондо 287 тонно булад, 16,4 тонно үнгэтэ металл, 63 422 киловатт-час электрын эльшэ хүсэ, бусад нөөсэнүүдые алмаһан байгаа. Энэл ондо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн ухаалан зохёолгын 2, уралан нарижуулгын 698 дурадхалнуудай ашаар 590 мянган түхэригэй алмалта гаргагдаа. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, локомотив хабсаралгын цехэй уралан нарижуулагшадай совет бар хүсөөр хэдэг ажалые хорооха, материальна болон ажалай нөөсэнүүдые алмаха, ВЛ-80 түхэлэй локомотивуудые заһабарилгада хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаха зорилго табинхай. Энэ мэтээшэлэн, уралан нарижуулагшад. ухаалан зохёогшодой хүдэлмэриин ашаар материальна болон ажалай горитой гаргашанууд алмагдана гээшэ.

Коммунис ажалай һургуулинуудай, арадай университедүүдэй ажал ябуулгада анхарал ехээр хандуулха шухала. Гэгээрүүлгын, али бүхы талаар мэдээсэл нэбтэрүүлгын аргаар эдэ эмхи зургаанууд ажалшадай политическэ, соёлой, мэргэжэлэй хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар шухала үүргэ дүүргэдэг байха юм.

Илангаяа нютаг нютагта мэдээсэл нэбтэрүүлгые һайжаруулха хэрэгтэй. Ажалша коллективүүд социально-экономическа хүгжэлтынгөө түсэбүүдые, социалис уялгануудые,

ЫН ЗӨӨРИЕ БУЛТАНАЙ ХҮСӨӨР ХАМГААЛАЯ

ИД ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАХА ЮМ

мэри hайжаруулха талаар нилээд ехэ ажал ябуулга эрхилнэ.

Хуули бэхижүүлхэ тухай асуудал ажалша коллективүүдэй суглаануудаа, нютагай Соведүүдэй сессинүүд дээрэ үргэнөөр хаража үзэгдэдэг. Энэ хэрэгтэмнай партийна, совет органууд үдэр бүриин туhаламжа үзүүлжэ байдаг.

Ажалша арад зон хуули сахиха хэрэгтэ улам эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Партийно-комсомолой эдэбхитэд, арадай хинагшад, республикын 50 мянга гаран дружинникууд, нүхэдэй 1200 сүүдүүд болон нийтын бусад эмхинүүд энэ тоодо оролсоно. Гэхэтэй хамта хуули сахидаг органуудай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтажа байнхай.

Хүн зоной дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри өөрынгөө үрэ дүнгүүдые үгэжэ байнхай. Республикымнай хүн зоной диилэнхи олониинь өөрынгөө тушаалта уялгануудые үнэн сэхээр дүүргэнэ, совет хуули наринаар сахина. Ажалша олон коллективүүдтэ арадай ба гүрэнэй зөөридэ эзэн ёhоор хандаха ябадал хангагдажа, алмалта ба арьбалалтын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулагдана.

Улаан-Үдын авиационно заводто, прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта, ЛВРЗ-дэ, нарин сэмбын комбинадта, олон колхоз, совхозуудта гүрэнэй зөөри хамгаалха, бүрин бүтэн байлгаха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдана. Ажалаа hайнаар эмхидхэhэнэй, бэе бэедээ эрилтэ шангаар табиhанай, тоо бүридхэл ба хиналта hайжаруулhанай, нийтын зөөридэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай шанга тэмсэл ябуулhанай ашаар эдэ коллективүүдтэ социалис зөөри үбэршэлхэ үрихэ ушарнууд дайралданагүй.

Республикын прокуратурын органууд партийна, совет органуудай, олониитын туhаламжада түшэглэн, социалис зөөри хамгаалха тухай хуулиин гүйсэдхэлэй хойноhоо хиналтаяа шангадхажа, гүрэнэй материальна гарзада оруулhан зонhоо мүнгэн зөөриень hөөргэнь бусааха талаар хэмжээнүүдые абана. hүүлэй 2 жэлэй туршада прокуратурын органууд республикын 18 министерство болон албан зургаануудай предприятинуудта шалгалтануудые үнгэргөө hэн. Шалгалтын дүнгүүд министерствэнүүд болон албан зургаануудай эдэбхитэдэй зүблөөнүүд дээрэ хаража үзэгдөө, зэмэтэй хүнүүдынь материальна болон уголовно харюусалгада хабаадуулагдаа. Тиихэдэ Хяагтын, Сэлэнгын, Захааминай, Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Загарайн болон бусад районуудта hүүлэй үедэ ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл hайнаар ябуулагдана.

Социалис зөөри хамгаалха талаар хэмжээнүүдэй абтажа байбашье, ажал хэнгүй олзо олохо ушарнууд үшөөл дайралдана. Социалис зөөридэ эзэн бусаар хандаха, хулгайлха, гүрэнэй зөөри үрихэ ушарнууд хүдөө ажахын, барилгын, худалдаа наймаанай, транспортын эмхинүүдтэ илангаяа олон. Нийтын зөөри найдамтайгаар бүрин бүтэн байлгаха талаар хэмжээнүүд хаа хаанагүй абтанагүй. Жэжэ юумэ хулгайлха ушарнууд дайралдана. Гүрэнэй транспорт хубиингаа хэрэгтэ ашагладаг заншал бии байhаар. Эдэ бүгэдые гүрэнэй ба нийтын организацинууд мэдэжэ байбашье, зохихо тобшолнуудые хэдэггүйнь гайхалтай.

«Бурятмолпром» нэгэдэлдэ (генеральна директорынь К. М. Шурыгин), госстрахай управленидэ (начальнигынь Ц. Б. Жамсаранов), мэргэжэл олгодог hуралсалай управленидэ (начальник байhан А. И. Лоскутников) социалис зөөри үбэршэлэгшэдтэ hанаа амарханаар хандажа, кадрнуудтаа эрилтээ hуладхаhан байна гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Зарим тушаалтад гүрэнэй зөөри наринаар хамгаалхын орондо өөрэдөө гар хүрэдэг байна. Жэшээлхэдэ, 9-дэхи СПТУ-гай директор байhан Потапенкова бусад нүхэдтэйгөө 17 мянган түхэриг үбэршэлhэнэйнгээ түлөө уголовно харюусалгада хабаадуулагдаа. Гадна республиканска больницын, Улаан-Үдын аяншалгын ба экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй зөөри үбэршэлhэнэйнгөө түлөө удаан болзороор эрхээ хаhагдаhан байна.

Республикын үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг нэгэдэлэй аппарадай, Госстрахай Ивалгын инспекциин хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй мүнгэ эхээр үбэршэлжэ байтараа баригдаад, тэдэнэй хэрэгүүдынь мүрдэлгын органуудта үгтэнхэй. Никольско шубуунай фабрикын ахамад ветврач байhан М. Г. Цыбиков аяар 3300 түхэригэй спирт абаhанай түлөө 4 жэлээр эрхээ хаhагдаба.

Буркоопсоюзай системэдэ гүрэнэй зөөри хулгайлха, дутааха ябадалнууд элбэгшэнхэй. Тус системэдэ 1985 ондо 295 мянган түхэриг мүнгэн үбэршэлэгдэhэн байна. Байкальска райпогой магазиниие даагша Сахнова гэгшэ 15 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ үбэршэлhэнэйнгөө түлөө эд зөөриеэ гүрэндэ абхуулхаар, 8 жэлээр эрхээ хаhагдаа. Тус райпогой хүтэлбэрилэгшэд Сахновагай ажалые хинан шалгадаггүй юм.

Хүдэриин райпогой түрүүлэгшэ В. Д. Чибаков 1985 оной декабрь hарада захиралта гаргажа, Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй шиидхэбэреэр 1978 ондо сүүдлүүлэгдэжэ, 6 жэлээр эрхээ хаhагдаhан Г. А. Филиппов гэгшые Хүдэриин рознично-худалдаа наймаанай предприятиин директорээр томилhон байна. Прокуратурын буруушаалгаар Филиппов тэрэ тушаалhаа сүлөөлэгдөө. Байкальска райпогой правлениин түрүүлэгшэ Хусаева Шергино тосхоной магазиниие даагшаар урдань гүрэнэй мүнгэ үбэршэлhэнэй түлөө сүүдлүүлhэн Н. И. Щепинае абаhан байба.

Арадай зөөриин эзэн болгожо, иимэ найдабаригүй хүнүүдые табиха хэрэгые усадхаха талаар Буркоопсоюзай правлени хэмжээнүүдые абаха бээз гэжэ найданабди.

Шэнэ хуулинууд хүнүүдые ходоодоо hонирхуулдаг. Зүгөөр ажал хэнгүй олзо олохо гээшэ юун бэ! Энэнь, нэгэдэхеэр, ямаршье хуули буса хэрэг, хоёрдохеор, өөрынгөө ажал гаргангүй гэхэ гү, али бага ажалаар ехэ олзо олохо ябадал мүн болоно. **Ажал хэнгүй олзо ололгын эшэ үндэhэн гэбэл, гэмтэ ажал ябуулга, тэрэ тоодо эдилгэ абалга, хонжоо наймаан, хулгайгаар агнуури хэлгэ, гүрэнэй зөөри үбэршэлгэ болоно.**

Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха тухай шэнэ хуули бодото байдалые гүнзэгыгөөр шудалжа, абтаhан документ гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай республикада гүрэнэй транспорт хубиингаа ашатуhада хэрэглэхэ ушарнууд олон. 1985 ондо ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдээр 1868 дахин, байгша оной 5 hарын туршада 600 дахин гүрэнэй автомашина өөрынгөө хубиин хэрэгтэ ашаглажа ябаhанаа зон баригдаа.

Гүрэнэй техникэ хэрэглэжэ, олон дачанууд баригдаhан байна. Нэгэ автокран, бульдозер жолоодогшо часай туршада дунда зэргээр 50 түхэриг мүнгэ үбэршэлнэ гэжэ тоолоожо гаргагданхай. Үхэр малда хилээмэн ехээр үгтэнэ. Электрын элшэ хүсэн хулгайлагдана. 1985 ондо Буряадай АССР-тэ аяар 151 мянган түхэригэй элшэ хүсэн хулгайлагдаа гэжэ статистика гэршэлнэ.

Нийтын баялигта хайша хэрэгээр хандадаг заримашуул «гүрэн энээхэнhээ үгырхэгүй» гэhэн бирагүйхэн хараа бодол баримталдаг. Общество иимэ хараа бодолые тэсэжэ байха ёhогүй.

Ажалай түлөөhэнэй, мүн общественэй баялигые хэрэглэлгын хойноhоо гүрэнэй ба нийтын хиналта шангадхаха зорилго мүн лэ табигдана.

Электрын элшэ хүсэ, газ хулгайлhанай түлөө, олзо оршо тухайгаа мэдээсэхээ нюудаг, предприяти, организаци, эмхи зургаануудай автотранспортна хэрэгсэлнүүдые өөрынгөө хубиин хэрэгтэ хэрэглэhэнэй түлөө захиргаанай, хэтэрээ hаа, уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха юм.

Үхэр малда, шубуудтаа хилээмэ болон хилээмэнэй зүйлнүүдые үгэhэнэй, олзо олохо зорилготойгоор элдэб «калаабхи» нээhэнэй, архи нэрэhэнэй, худалдаhанай түлөө захиргаанай болон уголовно харюусалга дээшэлүүлэгдээ.

Олонхи хүнүүд гүрэнэй зөөри хулууhадаа, «энэ иигээд үнгэрнэ ааб даа» гэжэ hанадаг, тиихэдэ зэргэлжэ байhан хүнүүдынь шанга шүүмжэлэл олон ушарта хэдэггүй байна. Баргажанай леспромхозой модо таллалгын участогай начальник К. В. Кузнецов, таллалгын таhагай начальник П. С. Балаганский гэгшэд хулгайгаар зараhа агнажа ябатараа Байгал дээрэ баригдаа hэн. Тэдэнэр 190 омоли, 73 хадаран хориглотой үедэ бариhанайнгаа түлөө РСФСР-эй кодексын 166-дахи статьягаар сүүдлэгдээ.

Республикын автомобилиьда дуратайшуулай hайн дуранай бүлгэмэй республиканска соведэй авто-hургуулиин директор В. И. Питутов гэгшэ худал документнүүдээр Улаан-Үдын нефтебазаhаа 1000 литр бензин абаад, тэрэнээ «үбэршэлhэнэй» түлөө Железнодорожно арадай сүүдэй шиидхэбэреэр 1 жэл 6 hарын болзороор заhаруулгын хүдэлмэридэ эльгээгдээ.

Ажалладаг газарhаа жэжэ юумэ хулуужа абаха ябадал республика доторнай нилээд дэлгэрэнхэй. Олонхи ушарта иимэ түхэлэй хулгайлга хүнэй харахаар байтар хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Бурятмолпром», нэгэдэлэй предприятинуудта 1985—1986 онуудта 200 дахин жэжэ хулгай хэгдээ. «Бурятмясопром» нэгэдэлдэ мүн лэ хулгайлагшад олон. Улаан-Үдын архи нэрэдэг заводhоо архи хулууhан 88 хүн 1985—1986 онуудай туршада баригдаа hэн. Тэдэнэй 46-ниинь хэhээгдээ. Гэбэшье 42 хүниинь бодото дээрээ хэhээгдэнгүй үлөө. Юрын хүдэлмэрилэгшэдhээ гадна профсоюзай цехкомой түрүүлэгшэ Г. В. Назарова архи хулууха hанаатай ябатараа баригдаа. Тэрэ нүхэдэй сүүдэй шиидхэбэреэр яла түлэхэ болоhон байна.

Шэнэ хуулиин ёhоор жэжэ хулгай хэгшэд 200 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ, бүхы зүйлэй шангууд ба хүнгэлэлтэнүүдhээ hалаха ёhотой.

Хүнүүдые мэхэлжэ, хонжоо наймаа хэхэ ябадал дайралдана. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Горбанев гэгшэ 1985—1986 онуудай туршада джинсэ үмдэ бусад городуудhаа худалдажа абаад, Улаан Үдэдэ үнэтэй сэнгээр худалдадаг байгаа. Тэрэ тиимэ аргаар 870 түхэриг мүнгэ ажал хэнгүй олоо бшуу. Тэрэ 7 жэлээр эрхээ хаhагдаа.

Эдилгэ абалга —гэмтэ хүндэ ябадал болоно. Энээнэй түлөө 5-hаа 15 жэл хүрэтэр эрхээ хаhагдаха ёhотой. Эндэ нэгэ жэшээ дурдая. Советскэ районой Доодо-Ивалгын 36-дахи магазиниие даагша Н. Г. Еремеева 1000 түхэриг дутааhан байба. Шалгалтын үедэ 4 шэл архи БХСС-эй инспекторто тэрэ үгөөд туршаа.

Манай парти болон правительство гүрэнэй социалис зөөриие нюдэнэй сэсэгы мэтээр хамгаалхые уряална. Энэ зорилго хаа хаанагүй hайнаар бэелүүлэгдэхэ ёhотой.

Б. ЦЫДЕНЖАПОВ,
Буряадай АССР-эй прокурор.

ИСЭ ЛЭЭ ГАДХАХА

стиин нэгдэлэй предприятинуудта 1985—1986 онуудай турша соо ажалай газарhаа элдэб юумэ нюужа гаргагшад 200 гаран жэжэ хулгай хэhэн байна. Улаан-Үдын ликёро-водочно заводто, мяха үйлэдбэрилгын промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудта хулгайлха ушарнууд олоор үзэгдэнэ.

Электрын элшэ хүсэ хулгайлха ябадал олошоронхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1223 иимэ ушар элирүүлэгдэжэ, гүрэмнай 82 мянган түхэригэй гарзада ороhон байна. Икмэрхүү ябадалнууд байгша ондошье элирүүлэгдэhээр.

Нюдэ далдалжа, хэгдээгүй хүдэлмэри нэмэжэ бэшэhэнэй ашаар баяжаха дуратайшуул үсөөн бэшэ байба. Жэшээлбэл, энэл шалтагаанаар ганса барилгын зургаанууд гүрэнэй жэл бүри 200 мянга гаран түхэриг гарзада оруулна. Мүн гүрэнэй транспортна хэрэгсэлнүүдые өөрынгөө дураар хэрэглэхэ ябадалые усадхаха талаар ехэ хүсэлэл оролдолго хэрэгтэй. Олон тоото үмсын гэр байранууд болон үмсын гаражнуудые барихадаа, гүрэнэй транспортна хэрэгсэлнүүдые, барилгын материалнуудые хулгайгаар хэрэглээд, баригдана. Эдэ хуули буса ябадалнууд предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө хиналтын hула байhанhаа эхитэй юм. «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй предприятинуудта 1985 ондо ашаанай эрьесын хэмжээн 22 мянган тонно-километрээр нэмэгдэжэ бэшэгдэhэн, энээнhээ уламжалан, үлүү 10 мянган литр түлишэ гаргашалагдаа гэжэ мүн лэ нэмэжэ харуулагдаhан, 17,5 мянган түхэриг нэмэлтэ салин хүлhэн түлэгдэhэн байна.

Эдилгэ абаха дуратайшуул, ажалай худал хуурмаг шан, түлбэри абагшад республикадамнай бии.

Ажабайдалай социалис шэнжэ шанартай эбсэшэгүй иимэ муухай үзэгдэлнүүд үсөөн бэшэ байна. Тэдэнэр ажалшадай аша туhа харюулха хэрэгтэ эрид зүришэнэ, совет эрхэтэдэй дүрые зүб лэ гутаана гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдэнхэй. Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалые усадхан зайсуулха талаар эрид шанга хэмжээнүүд абтана, абтахашье. Хулгайшан бүхэнhөө, эдилгэ абадаг гү, али үгэдэг хүн бүхэнhөө нийтын арадай баялигые олониитэ, совет хүн бүхэн хамгаалха уялгатай.

Нэн түрүүн ажалай болон хэрэглэмжын хэмжээнэй хойноhоо гүрэнэй болон нийтын хиналта улам шангадхагдажа, нюдэ далдалха, хэгдээгүй хүдэлмэриие нэмэжэ бэшэхэ, голодоhо гаргаhанай түлөө түлбэри абаха ябадал эрид зайсуулагдаха юм. Энэ талаар арадай ажахыда абтажа байгаа хэмжээнүүдэй тоодо ажахын тоосоото бригаднуудые эмхидхэлгэ нэрлэлтэй. Иимэ шэглэлэй хүдэлмэри гэр байра барилгын комбинадта, «Теплоприбор» болон шэлэй заводуудта, ЛВРЗ-дэ, гадар трикотаж хубсаhанай фабрикада, мүн бусадшье предприятинуудта эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

Ажахы эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулга хадаа ажал хэнгүй, олзо олохо ябадалтай тэмсэлэй гол шэглэл мүн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай ёhоор ажалай тоосоон болон хиналтые бэхижүүлгын түлөө предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгын дээшэлүүлэгдэhэниинь тон hайшаалтай.

Партиин Центральна Комитет тус тогтоол соогоо хэрэглэмжэ ехэтэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ, запас частьнуудые ба барилгын материалнуудые, гэр байрада хэрэгтэй эд хэрэгсэлнүүдые хүн зондоо худалдаха ябадалые үргэдхэлгэдэ үдэр бүриин гүнзэгы анхарал хандуулха эрилтэ табяа. Хэгдэхэ ажалнай тон ехэ.

Тиимэhээ эдэ асуудалнууд ажалша коллективүүд болон тус тус эмхи зургаануудта хэлсэгдэжэ, материальна болон эмхидхэлэй эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаха ёhотой бшуу.

Нийтын, арадай зөөриие урилгэ, үбэршэлгэhөө хамгаалгада ревизионно — хиналтын албанай, арадай хинагшадай, финансын органуудай болон «Комсомолой прожекторэй» гэшүүдэй үүргэ нүлөөн, арга боломжонууд хэмжээлэшэгүй ехэ юм. Республика доторнай гушаад мянган арадай хинагшад тоологдоно. Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Захааминай районуудай арадай хинагшад эрхим ажалаараа габьятай.

Парти болон правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ республикын хуули сахидаг органуудай хубита ехэ юм. Тэдэнэр ажалша коллективүүдтэй, олониитэтэй нягта холбоотойгоор ажалаа эмхидхэжэ, ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай эбсэшэгүй тэмсэлээ амжалтатайгаар ябуулха юм.

Олзо оршынгоо зэргээр бэшэ баян бардамаар ажаhуудаг, зөөри суглуулха эрмэлзэлтэй хүнүүдтэй тэмсэхын тула ажалай болон хэрэглэмжын хойноhоо гүрэнэй, бүгэдэ арадай хиналта шангадхаха шухала. Хулгай хэжэ зөөри суглуулха дуратайшуул иимэ муухай ябадалайнгаа түлөө заабол хэhээгдэхэ байhанаа мэдэржэ, бүгэдэ арадай үзэн ядалгада хүртэхэ байhанаа ойлгожо байг!

Июлиин 17-до республика доторнай үнгэргэгдэхэ нийтэ полит-үдэртэ

ХҮДЭЛМЭРИШЭН БҮХЭНЭЙ УЯЛГА

Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалые усадхаха, тэрээнтэй тэмсэл шангадхаха талаар КПСС-эй Центральна Комитет тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа, бодото дээрэнь бэелүүлхые бидэндэ дурадхаба гэээшэ.

Гүрэнэй машина болон механизмуудые хубиин хэрэгтэ хэрэглэхэ, арадай зөөри зөөшые үрихэ, үбэршэлхэ, гутааха, хулгайлха болон бусад ябадалнууд үзэгдэдэг зандаа байна. Иимэ муухай үзэгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ ажалшадые, хүн бүхэниие элсүүлхэ хэрэгтэй гэжэ hананаб.

Манай Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай ордентo авиационно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха гэhэн партиин XXVII съездын табиhан зорилгонуудые габшагай ажалаараа сүм бэелүүлхэ гэжэ оролдоно. Жэжэ юумэ хулууха, абаха ябадалые хориhон заводой дирекциин шэнэ шанга захиралта hаяхан тунхаглагдаба. Хэжэ байhан хүдэлмэриингөө шанарай түлөө хүн бүхэнэй тон харюусалгатай байhаниинь эндэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэгдэбэ. Энэ захиралтань цехүүдэй, таhагуудай, бригада, участок бүхэнэй коллективүүдтэ олоной хабаадалгатайгаар хаража үзэгдэhэн, hайшаан дэмжэгдэhэн байна. Энээнhээ урда зарим хүдэлмэришэдэй албан хойрог, харюусалгагүй хүдэлмэриhөө боложо, эд бараанай дуталдаха, гүрэнэй мүнгэнэй хооhоор hалаха ушарнууд үзэгдэдэг байгаа. Мүнөө үнэн шударгы ажал хадаа хүн бүхэнэй гол уялга, нэрэ хүндын хэрэг гэжэ ойлгогдоно бшуу. Тиимэhээ ажалай эмхидхэл, нормо табилга хараа байса hайжараа. Материалнуудые гаргашалалга, хиналтагүй, эзэн буса ябадал ба үрилтэ хэлгэ мүн лэ усадхагдана, арадай зөөриие найдамтайгаар сахин хамгаалха хүдэлмэриие заводоймнай арадай хиналтын бүлэгүүдэй гэшүүд саг үргэлжэ ябуулжа байна. Тэдэнэр hарадаа гурба дахин элдэб шалгалтануудые үнгэргэжэ, дутуу дунданануудые, албан тушаалаа хэтэрүүлhэн баримтануудые, үнэн сэхэ бэшэ хүнүүдые, хулгай хэгшэдые элирүүлдэг байна. Энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээшье, хэгдэнэшье. Тиимэhээ хүн зоной ажалдаа хандасань эрид hайжараа.

Нийтын аша туhада шэн габьятайгаар хүдэлхөөр бэлэн, хара амияа хараха, хомхойрхо ябадалтай эбсэшэгүй байхаар совет хүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд улам шангадхаха уялгатай. Тиихэдээ миин лэ бригадада гү, али участогта ошожо, шэнэ хуули тухай уншажа үгөөд дүүрэхэ бэшэ, харин хүдэлмэришэн бүхэнэй ойлгохоор тайлбарилан хөөрэжэ, баримтанууд дээрэ харуулжа үгэхэ байна.

Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай холбоотой нэгэшье ушар анхарагдангүйгөөр орхижо болохогүй. Юуб гэхэдэ, ажалша коллективүүд, хүдэлмэришэн бүхэнэй урда гүрэнэй зөөридэ эзэн ёhоор хандаха, ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ зорилго мүнөө табигдаад байна ха юм.

В. КАЖАЕВ,
Улаан-Үдын авиационно заводой механо-хабсаралгын цехэй слесарь.

Хүбшын томохон ажахыда
Хүлгөөтэй гэнтэ болошобо.
Анханайнь
Амгалан байдал
Алдагдаба.
Шалгалта гэhэн үгэ
Шанга гэгшээр
соностобо.
Хаалга, үүдэн бүхэндэ
Харуул, хашаа табигдаба.
Ажалаа дүүргээд, үдэшэ
Ангууд гэртээ харихадаа,
Элдэб хэрэгтэй юумэхэ
Үбэртэлжэ, халааhалжа,
Үнэхэнэй заншаhан байжа,
Үнэхөөр мүнөө мэгдэбэ.
Гуя маха абаhан
Гуриха Шоно мэдэгдэбэ.
Хаалга, үүдэн дээрэ
Ханяажаш, энеэжэш
ядаба.
Хоёр тахяа hугабшалhан
Худагы Үнэгэн баригдаба.
Хото, hэбhэ шагтагалhан
Хоёр хобдог Хирээнүүд
Харша дээгүүр
Харайн гээд,
Харуулшадта харагдаба.
Хэдэн морхооб далдалhан
Хэнтэг Шандаган элиржэ,
Үй-хай табижа,
Уhа нюдэн болобо.
Арьяатан бүхэнэй иигэжэ,
Ажахыгаа тоноходонь,
Урдалха, өөдэлхэ арга
Угтаа үгы ха юм даа.
Хулгайшадтай тэмсэхэ
Хуули саг соогоо гараа
hэн.
Сэхэ сэбэр ан амитад
Сэдьхэлдээ ехэ баясаа
hэн.
Муу хүнүүдhээ жэшээ
абажа,
Мундуу хулгай хэжэ
hураhан
Уршагта ангуудые эндэ
хадхаоаб,
Урданайнь сэхэ замда
уряалбаб.

Гунга ЧИМИТОВ.

Улаан-Үдын «Туяана» нэгэдэлэй цехэй 4-дэхи разрядай эсхэгшэ Вера Николаевна Бухарова дүй дүршэлөөр баян болонхой юм. Тэрэ коммунис ажалай ударник, цехэй профкомой, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн юм. Ажалай ветеран хэдэн Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байна. Вера Николаевна халаанайнгаа даабари 110 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Н. Бухарова.

Ж. ЦЫРЕНДОРЖИЕВАЙ фото.

НАРИН ХИНАЛТА ХЭРЭГТЭЙ

«Ажал хэнгүй, олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараhанай удаа гүрэнэй зөөри наринаар гаргашалха, алмаха, салин хүлhэнэй фондые зүбөөр хэрэглэхэ, шан абалгын хэр зэргэ зүб байhаниие шалгаха, худал хуурмаг тоонуудые бэшэжэ, гүрэниие мэхэлхэ, худалдаанда хомор эд бараа худалдадаг гурим сахиха талаар шалгалтануудаа улам шангадхаhан байна.

Улаан-Үдын автозаправкын станцинуудые 4 үдэрэй туршада шалгахадамнай, ондоо организаци болон предприятинуудай талоноор бензин абахаяа ерэhэн аяар 234 жолоошон баригдаа. Тэдэ үдэрнүүдтэ аяар 11 тонно бензинэй талон абтаhан байна.

Буряадай АССР-эй агропромышленна комитедэй организацинуудта түлишэ гаргашалгын хойноhоо хиналта бэелүүлэгдэнэгүй. Тус комитедэй мэдэлэй организацинуудай жолоошодhоо 1420 литр бензинэй талон абтаа.

Главбурятстройн 4-дэхи автобазын автомашинануудай спидометрнүүд ходо эбдэрэнхэй ябадаг гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Автомобильнуудай ябасын километраж муугаар хинадагhаа боложо, жолоошод худал тоонуудые бэшэжэ, олзо олодог байна бшуу. Гүрэниие мэхэлжэ ажал хэнгүй, иигэжэ олзо олодог ябадалда зохихо сэгнэлтэ үгтэдэггүй байна.

Тус автопредприятиин 32 жолоошон аяар 40 процент хүрэтэр бензин алмана гэжэ тодорхойлогдоо. Тиигэн гэhэй тус предприятиин аяар 600 литр бензинэй талон бусад организацинуудай жолоошодhоо абтаа.

Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай 1-дэхи автобазада үнгэрэгшэ жэлэй хоёрдохи хахад жэлэй туршада 19,6 мянган тонно зөөгдөөгүй ашаан худалаар бэшэгдэжэ, жолоошодто 4000 гаран түхэриг мүнгэн хуули бусаар түлэгдэhэн байба. Автобазын машинануудые хэрэглэhэниие хараада абажа, 34 мянган түхэриг мүнгэн үлүү ехээр абтаhан байна.

Автотранспорт ашаглалтын хойноhоо шанга хиналтын бэелүүлэгдээгүйhөө, автопаркын техническэ байдалые хангалтагүйгөөр бэелүүлhэнэй, ашаа зөөлгын хэмжээе нэмээхэ эрхэ байдалай байhанай түлөө автобазын директор Ю. Б. Сермакшев, ахамад инженерэй уялгые дүүргэгшэ Н. В. Недозрелов, ахамад бухгалтер В. В. Шамова, гэр барилгын комбинадай директор В. А. Жигимонт, комбинадай начальнигай орлогшо В. Г. Кортуков, ахамад бухгалтер Л. М. Афанасьева гэгшэдые арадай хиналтын комитет хэhээбэ. Гүрэниие гарза хохидолдо оруулhанай түлөө зэмэтэй В. Г. Кортуков, Л. М. Афанасьева гэгшэд дүн хамта 465 түхэриг мүнгэ комитедэй шиидхэбэреэр гүрэндэ түлэхэ болобо.

Үйлэдбэриин «Бурятстройматериалы» нэгэдэлэй Хирпиисэ хэдэг заводто материальна урмашуулгын фонд ямараар гаргашалагданаб гэжэ шалгаhан байнабди. Хирпиисэ хэдэг заводто hайндэрнүүдэй болоходо, хүдэлмэришэн бүхэндэ шан үгэдэг муу заншалтай болоhон байна. Тиихэдээ хүнэй ямараар хүдэлhые хараада абадаггүй байна ха юм.

«Жилгражданстрой» трестдэ салин хүлhэнэй фонд хэрэглэлгын, шан түлэлтын гурим хазагайруулагдана гэжэ элирүүлэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ дүрбэн хүнэй нэгэн бухэниинь ажалhаа hалашаhан байба. Архи уужа гү, али элдэб шалтагаанаар ажалдаа гараагүй 300 хүнэй оройдоо 14 процентнь шан абаха эрхэеэ хаhагдаhан байна. Нүгөөдүүлынь хэhээгдэнгүй үлөө бшуу.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин станционно больницын хүдэлмэрилэгшэдтэ, хэмhээ үлүү ехээр салин үгэдэг байба. Үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи, байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада аяар 8 мянган түхэриг салин хуули бусаар түлэгдөө. Железнодорожно районой арадай хиналтын комитет энэ хэрэгые хаража үзөөд, больницын ахамад врач Р. Б. Цыденовтэ, ахамад бухгалтер А. П. Грудининада зэмэ тохобо, Ахамад бухгалтер А. П. Грудинина комитедэй шиидхэбэреэр 204 түхэриг мүнгэ гүрэндэ түлэхэ болобо.

Улаан-Үдын локомотивно деподо ямаршье үндэhэгүйгөөр мүн лэ ехэ салин түлэгдэдэг байба. Гол үйлэдбэриhөө олон хүдэлмэришэд сүлөөлэгдэжэ, элдэб объектнүүдые барилгада эльгээгдэдэг байба. Тэдэнэр барилга дээрэ хүсэд салин абахаhаа гадна гол үйлэдбэри дээрэ олодог дунда зэргын салин түлэгдэдэг байба. Тиигэжэ 1985 ондо аяар 160 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн үлүү түлэгдөө.

Улаан-Үдын городской комитет депогой начальник А. С. Коренев, ахамад бухгалтер В. Г. Копуба гэгшэдые гүрэндэ мүнгэ түлүүлхэ болобо.

Республикын колхоз, совхозуудта финансын журам эбдэхэ ушарнууд мүн лэ дайралдана. Жэшээлхэдэ, Захааминай районой Далахайн совхозой хүдэмэришэдтэ хуули бусаар нэмэлтэ түлөэри үгтэдэг байба. Тиигэжэ аяар 7 мянган түхэриг мүнгэн богони саг соо үлүү түлэгдэhэн байба. Тус районой арадай хиналтын комитет совхозой ахамад экономист Дансаруновые, ахамад бухгалтер Тарбаевые харюусалгада хабаадуулба.

Республикын Арадай хиналтын комитет «Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар ажал ябуулгаяа улам эдэбхижүүлжэ байна.

А. МУРАШЕВ,
республикын Арадай хиналтын комитедэй таhагые даагша.

АРБИЖАЛАЙ ТАРИЛАН СОО

АЖАЛАЙ БА АМАРАЛТЫН ЛАГЕРЬТА

ҮЛЭГШЭН тосхонhоо хойшоо холо бэшэ оршодог Арбижал гэжэ газарта Харацайн совхоз нютагайнгаа дунда hургуулиин hурагшадай ажалай ба амаралтын лагериин байра шэнээр барижа үгэhэн юм. Байгша оной hуралсалай жэлэй дүүрэмсээр Арбижалда, үдэшэ үглеөнэй hонорто барабан, горнын абяан, үхибүүдэй хүгтэй дуун таhарнагүй. Ушарынь хадаа эндэ Үлэгшэнэй дунда hургуулиин 4-дэхи, 5-дахи, 6-дахи, 7-дохи классуудай 35 хүбүүд, басагад байрлаад, зунайнгаа амаралтын хаhада ургаса харууhалжа байна.

Үхибүүд түрүүшээр Үлэгшэн голой зүүн бэеэр нэмжыhэн нуга сабшалангай газарые модо, шулуунhаа сэбэрлээ hэн.

— Совхозой хүдэлмэришэдэй ургуулhан куузикугай расаада hурагшаднай хорин гектар газарта hуулгаа hэн. Мүн хоёр гектарта капусташье hуулгагдаа,— гэжэ лагериин хүтэлбэрилэгшэ, hургуулиин уран зурагай, хүгжэмэй багша Пама Тундупович Очиров хөөрэнэ.

— Хура бороогүй үедэ «Сигма» гэжэ оньhон аппарадаар үхибүүднай ургасаяа уhалдаг, буртаг үбhэ ногооень түүнэ. Тэрээнhээ гадна хоёр сезондо ажаллаха лагериимнай гэшүүд 24 тонно набшаhата тэжээл, 10 тонно халаахай сабшажа, ниитынгээ малай үбэлжөөнэй буусануудта зөөхэ юм,— гэжэ Пама Тундупович үргэлжэлүүлнэ.

— Үглөөгүүр долоон часта бодожо физзарядка хэнэбди. Удаань сайлаhанай hүүлээр лагериингаа линейкэ дээрэ үдэр соо хэхэ, бүтээхэ ажалайнгаа хэмжээе хубаарилан түсэблэнэбди. Хоёр час ажаллаад, амарха үедөө газетэ, журнал болоод уран hайханай номуудые уншана, футбол, волейбол, шатар, даам наадажа сэнгэнэ,— гэжэ лагериин ахамад хүмүүжүүлэгшэ багша Антонида Раднаевна Базарова хэлэбэ.

— Спортын наадануудаар мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ байгаа бээзэт?

— Заатагүй бэд даа. Долоо долоон хүнhөө бүридэhэн звенонууд боложо хубаараад, үхибүүднай ажаллахадаашье, амархадаашье мүрысэнэ гээшэ. Звено бүхэн өөhэдынгөө даалгагдаhан участогуудые харууhална. Тэрэшэлэн звенонуудай концерт наада табихаар бэлдэжэ эхилэнхэй,—гээд хүмүүжүүлэгшэ Надежда Сандановна Нанзутова хөөрөө hэн.

hургуулиингаа ажалай ба амаралтын лагерьта гурбадахи жэлээ ерэhэн, эдэбхи үүсхэлтэй долоодохи, зургаадахи классуудай hурагшад Тунгалаг Цыденова, Дарима Шагдурова, Энхэ Тунжинов, Хэшэгтэ Гармаев, Солбон Цыбенов гэгшэд звенонуудые хүтэлбэрилэгшэдөөр томилогдонхой.

— Үдэшын юhэн сагта лагериин линейкэ дээрэ үдэр соо хэгдэhэн хүдэлмэримнай дүнгүүд согсологдодог. Математикымнай багша Сэсэгма Санжиевна Ардаева маанадаа амтатай эдеэгээрээ угтажа байдаг,— гэжэ Тунгалаг Цыденова Хэшэгтэ Гармаев хоёр урилдэн байжа хөөрөө hэн.

Прицеп-тэргэтэй бишыхан улаан трактор ерэжэ, совхозой ахамад агроном Дари Цырендоржиевна Гармаева үхибүүдые полидо абаашахаяа ерэбэ.

— hургуулиимнай үхибүүд совхоздоо жэл бүри ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ туhалдаг. Хабарhаа эхилжэ гансашье сабшалангай бэшэ, мүн хадалан тарилангай шулуу шохой сэбэрлэлсээ, наг шэбхэ тараалсаа. Мүнөө энэ лагерьта байхадаа набшаhата тэжээл ехээр бэлдэнэ, халаахай сабшажа эхилэнхэй. Үбhэ хуряалгадашье далаад шахуу үхибүүд гаража, звенонуудаар таража хүдэлмэрилхэ,— гэжэ ахамад агроном омогорхонгёор мэдүүлээ hэн.

Б. ЖАНЧИПОВ,
манай корр.

Захаамин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үлэгшэнэй дунда hургуулиин hурагшадай ажалай ба амаралтын лагериин ахамад хүмүүжүүлэгшэ А. Р. Базарова hурагшадтаяа хэхэ ажалаа зүбшэжэ байна.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

УЛАСХООРОН ШЭНЖЭ

АШАТАЙ ТУhАТАЙ ХӨӨРЭЛ…

Москвада үнгэргэгдэhэн совет-француз хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр тайлбарилагдажа байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев ба Францийн Президент Ф. Миттеран хоёрой нюур нюураараа уулзалга ба хөөрэлдөөндэ хилын саанаhаа абтажа байhан hанамжанууд дотор онсо анхарал хандуулагдана. Европын ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө совет-француз харилсаануудай бодото байдалай түлөө үнэн сэдьхэлэй, бэе бэеэ ойлголсолгын, үндэр харюусалгын оршон байдалда уулзалга болон хөөрэлдөөнүүд үнгэрөө гээд онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Советскэ Союз ба Франци хоёр бэе бэеhээ тад ондоо байгуулалтатай оронууд. Хэды тиимэшье hаа, хоёр талаhаа гүрэн түрын хүсэл эрмэлзэл гаргаhанай, политическэ, экономическа, соёлой ба бусад харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ оролдосотой байhанай ашаар алишье талада таатай зохид ба хани нүхэсэлэй үндэhэ hуури дээрэ хоёр талын харилсаануудые хүгжөөлгэдэ тэдэнэр ехэ амжалта түйлажа шадаба. Эдэ үдэрнүүдтэ Москвада болоhон үйлэ хэрэгүүдые бүхыдэнь абажа харахада, совет-француз холбоо барисаанай хэм хэмжээнhээ холо халинхай. Олохон шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэжэ байhанай ёhоор, СССР ба Франци хоёрой хоорондохи харилсаануудай хүгжөөлгые ниитэ Европын хэмжээндэ урагшаа дабшалтын урда тээхи бэлэдхэл гэжэ тоолоходо болоно. Иигэжэ эдэ хоёр орон мүнөө үе сагта айхабтар шухала хэрэгтэй hайн hайхан жэшээ Европодо, мүн бүхы дэлхэйдэ харуулба гээшэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр тала буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө тэдэнии хуряан абахын ба шахардуу шанга байдалые hуларуулхын түлөө байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Бүхы дэлхэйн хүгжэлтэдэ Европын дүүргэжэ байhан үүргэдэ онсо анхарал хандуулагдаа. Энэ үүргэнь зоримгой, бүтэмжэтэй байжа шадаха гэжэ тэмдэглэгдээ. Шахардуу шанга байдалые hуларуулгаhаа бүхы гүрэнүүдэй баримталха байhан эли ааб даа. Гэбэшье энэ хадаа нэн түрүүн Европодо хабаатай. Зуоншэлдөөтэ ба шахардуу байдалай европеецүүдтэ хаштартай болошоhониинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэдэндэ амгалан байдалай агаар хэрэгтэй. Уласхоорондын байдалай орёо боложо байhан, дайнай аюулай ойртожо байhан Европодо элеэр мэдэгдэнэ. Иматал энэ түбидэ сэрэгэй хүсэ ехэтэй хоёр бүлэглэл урда урдаhаа туласа татагданхай, буу зэбсэгүүд хада хэбсагай болотор нёёсэлэгдэнхэй, ядерна шэнэ шэнэ ракетэнүүд тараагдахгүйдоно.

Совет-француз хөөрэлдөөнүүдэй үедэ эдэ бүгэдэ тухай харюусалгатайгаар, яhала тодорхойгоор хэлэгдээ гээшэ. Бэеэ даанхай элдэб байгуулалтатай, гэбэшье эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй, бэе бэеhээ дулдыданги байhанаа ойлгодог ба өөhэдынгөө харилсаануудые бэе бэеэ этигэн найдалгын үндэhэ дээрэ зохёодог гүрэнүүдэй зэргэ оршон ажаhуулгада Европо жэшээ харуулха үүргэтэй гээд Кремль соо болоhон обед дээрэ хэлэhэн үгэ дотороо М. С. Горбачев онсолон тэмдэглэhэн байна. Атлантикаhаа эхилээд Ураал хүрэтэр аюул ехэтэ зэбсэгүүдhээ Европые сүлөөлгэ хадаа тэрэ зорилго түйлаха гол зам болоно.

Буу зэбсэг ехээр гаргалгые хизаарлажа байhан урид түйлагдаhан хэлсээнүүдые эбдэжэ болохогүй гэжэ Москвада хоёр талаhаа зүбшөөгдэhэн ушар уласхоорондын тон шухала удха шанартай гээд шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Иимэ эрхэ байдалда энэ жэлэй эхинhээ Советскэ Союзай дурадхаhан амгалан тайбан олон тоото үүсхэлнүүд… хиргаан мэдээшэгүй бол… нэ гээд хэдэ хэдэн тайл… дэглэгдэнэ. Энэ талаар … hамааруулха хүсэлтэй м… шээр хэгдэнэ. Буу зэб… асуудалнуудта, хэрбээ … салга ехэтэйгээр ханда… Советскэ Союз ба эб … бусад гүрэнүүд hайшаа… та эб найрамдалда буу… гада дуратай тухай хо… хэндэшье хэрэггүйнь о… хэрэг, харюугай тодорх… рэгтэй ха юм. Теэд энэ… ниислэлэй хэрэг яаха а…

Сагаан байшангай түсх… хаража үзэхэдэ, буу зэб… рэгые, ямар аргаар му… талаар тодорхой дурадх… бачевой hүүлэй үеын б… недели болоод» харюу … Ядахын сагта тэрээгээрш… хо ха юм. Сагаан байша… тэлбэрилэгшэ Рейган г… совет дурадхалнуудые ш… хэблэлэй хүдэлмэрилэгш…

Эдэ бүгэдөөр дүүрэн… дые хизаарлаха ба хороо… хэлгэдэ США-гай өөhэд… ямар байха тушаа Ваш… бэшэ, харин энэ талаар … талха хэрэгhээ хохидол … хулжаха тухай асуудал …

Засагай захиргаанда … тушаалтад болохо, ж… нистр Уайнбергер, тэр… болон бусад ямаршье х… да эсэргүүгээр, сэрэгэй … ветскэ Союзhаа булюу … рилгоор ядерна болон … дые хиналтагүйгөөр бүт… байhанаа нюуса далдагү… мэл хадань совет тодор… бүхы дурадхалнуудта хар… хадань Советскэ Союз… шалгаяа жэл шахуу саг … гадань харюу болгон Н… ядерна тэhэрэлгын нээр… ветскэ Союзай ядерна т… hoo хойшо США ээлж… тэhэлэлгэ хэхэнь гэжэ В…

Ядерна зэбсэг усадха… хаhан программые бо… гөөр бэелүүлхэ эрилтэ … даа Советскэ Союз ям… нэб гэхэдэ, ядерна зэб… тэнсүүри хоёр талада … аюул тохёолдуулха ар… рамдалта дурадхалнуудай… тон ехээр нүлөөлжэ бай… хөөрэлдөөнүүд тушаа д… заарнуудhаа абтажа бай… шэлэн харуулна. Гүрэн… hаршагүй харилсаа холб… буу зэбсэгүүдые хуряан … гэдэ ниитын аюулгүй б… хамтын хүсэлэл оролдол… бүхы гүрэнүүдэй хубита… сэгүүдые хуряан абалгын … элсүүлхэ эрилтэ табина … руун оронуудта бэхижэн…

Энэ ушар байдал М… вет-француз хөөрэлдөөн … Советскэ Союз ба Фран… холбоон уласхоорондын … замда оруулха ябадалда … тэмдэглэгдээ.

ФУТБОЛ

«СЭЛЭНГЫМНАЙ» УРАСХАЛ ЮУНДЭ ААЛИДАБАБ?

Нёдондо жэл Улаан-Үдымнай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд яhала жэгдэ hайнаар наадажа, дүрбэдэхи зоно соогоо түрүүшын зурганай тоодо ороо hэн. Энэ жэлдэ тэрэнэй бүридэлдэ тиимэ ехэ хубилалта болоогүй. Ушар иимэhээ өөhэдынгөө командын бүри hайнаар наадажа, урагшаа дабшахые футболдо дуратайшуулай хүлеэжэ байhаниинь элитэ. Теэд бодото дээрээ юун болоноб? Юундэ «Сэлэнгымнай» урасхал аалидабаб?

Мүнөө жэлдэ түрүүшын наадануудай hүүлээр манай «Сэлэнгэ» дээгүүр hуури эзэлжэ ябаа. Удаань яhала удаахан саг соо эрхим табанай тоодо орohон байха юм. Харин мүноэ — Эрхүү болон Красноярск хотонуудта үнгэргэгдэhэн нааданuудта шүүгдэhэнэйнгээ hүүлээр — футболистнуудай мүрысөөнэй таблицада бүри доогуур hуурида гараба. Командамнай өөhэдынгөө наадые дахинаа оложо, ушар байдалаа hайжаруулжа шадаха гээшэ гү?—гэhэн асуудал футболдо дуратайшуулай табиханшье зүб.

«Сэлэнгын» ахалагша тренер Г. Г. Гаврилов урагшагүйдэлгын ушар шалтагаание иигэжэ тайлбарилна:

—Энэ жэлдэ командымнай олохон гэшүүд гэмэлтэжэ, хэдэн нааданда хабаадажа шадабагүй. Тинхэдэнь добтологшод болон хамгаалагшадай хоорондо үгэеэ ойлголсохогүй ябадал үзэгдэhэн байна. Гадна манай бэлигтэй залуу футболистнууд Олег Соболев, Сергей Иванов гэгшэд России Федерацийн эдиршүүлэй болон залуушуулай суглуулагдамал командануудай бүридэлдэ оруулагдажа, хэдэн ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадуулагдаа. Юрэдөө, саашадаа эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхажа, футболдо дуратайшуулай этигэл найдал харюулхые оролдохобди...

Зүгөөр манай командын талмай дээрээ үнгэргэhэн hүүлшын хоёр наадан эдэ асуудалнуудта мүртэй харюу үгэбэгүй.

«Сэлэнгэмнай» Владивостогой «Лучтай» уулзахадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсээ hэн.

«А» классай командануудай дунда манай дүрбэдэхи зонодо түрүүшынгээ жэл наадажа байhан Находко хотын «Океан» командые одоошье бүдэрүүлхэгүй юм гү? — гэhэн асуудал суглаагшад табиhан байха юм.

Нэгэдэхи таймда хоёр командын футболистнууд эдэбхигүй hулаар наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Илангаяа хамгаалагшад алдуунуудые гаргаба. 35-дахи минутын ябажа байхада, талмайн эзэдэй хамгаалагшадай муугаар наадахадань, айлшадаймнай добтологшод Р. Лысенко, В. Мацейко гэгшэд тоо нээхэ аргатай байhан аад, энээнээ ашаглажа шадабагүй.

Хоёрдохи таймда манай футболистнууд яhала эдэбхитэйгээр добтолжо, айлшадайнгаа воротагай дэргэдэ хэдэ дахин хүндэ хүшэр байдал тохёолдуулба. Эсэсэй эсэстэ онобшотой шанга, тоти мэргэн сохилто хэгдэбэгүй. Тингэhээр байтар наадан жэгдэржэ, айлшадай талмайн зүүн захаар добтолгоёо шангадхаhан байгаа. 17-дохи минутада айлшадаймнай добтологшо Алексей Путинцев бүмбэгэ абамсаараа, урагшаа ходорон гаража, арбаад метрhээ сахын дээгүүр үдьхэлжэ, урагшагүйдэhэн байха юм.

Тэрээнhээ хойшо 6 минутын үнгэржэ байха үедэ «Сэлэнгын» добтологшо В. Атутов ялын талмайн дэргэhээ сохилто хэхэдээ, сахын хүндэлэбшэдэ бүүлгэжархёо. Саашадаа айлшаднай гол түлэб хамгаалалтадаа анхаралаа хандуулдаг болобо. Таарамжатай зохид сагай тохёолдоходо, талмайн хоёр захаар добтолго эмхидхэхэ юм. Иигэhээр 30-дахи минутын ябажа байхада, Сергей Слонимский энэ үдэр hайнаар наадаhан В. Мацейко гэгшэhээ дамжуулга абаад, онобшотой мэргэнээр үдьхэлжэ, тоо нээбэ. Уулзалгын дүүрэтэр нааданай тоо хубилаагүй. Иигэжэ манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ наадандаа урагшагүйдэhэн байна. Эндэ хамгаалагшаднай алдуу гаргаа, добтологшоднай бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ шадабагүй.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

МОСКВА '86 · hАЙХАН ХҮСЭЛЭЛЭЙ НААДАНУУД

Хура бороотой байгаашье hаань, hайхан хүсэлэлэй наадануудай хэблэлэй түсэбтэ хүдэлжэ байhан журналистнууд «Степан Разин» гэжэ теплоходто hуужа, Москвагай нэрэмжэтэ канал соогуур аяншалба. Ушарынь юуб гэхэдэ, Наадануудай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Гүрэнэй спортын комитедэй түрүүлэгшэ М. В. Грамов, США-гай Ти-би-эс гэдэг телекомпаниин президент Т. Тернер эндэ пресс-конференци үнгэргэхые түсэблэhэн байгаа.

— Эдэ нааданууд баярай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрнэ. Эгээл тиимэhээ жэл урда тээ хэhэн хөөрэлдөөнүүдэймнай уг зорилгонууд бэелүүлэгдэжэ байна, — гэжэ Грамов хэлэбэ.— Спортын үрэ дүнгүүдые ёhотой hайнаар сэгнэдэг мэргэжэлтэдэй hанамжын ёhоор, нааданууд hайнаар үнгэрнэ. Юрэдөө, бидэ гол зорилгоёо бэелүүлбэбди...

— Иимэ ехэ мүрысөөндэ боложо байhан олохон юумэн зүрхэ сэдьхэлыемни хүдэлгэбэ,— гэжэ Тернер хэлээ.— Эстафетэ дамжуулгатай урилдаанууд илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Бубкын тогтооhон дэлхэйн рекорд хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ удаан саг соо hанагдажа ябахал. Уран hайханай гимнастикын мүрысөө түрүүшынхеэ хараа гээшэ хаб. Гимнаст басагадай уян нугархай байhаниинь ой ухаандашье багтанагүй. Минии hанахада, эдэ нааданууд амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна.

Воронежой 20 наhатай студент Николай Дрожжин июлиин 11-дэ «Олимпийский» гэжэ спорткомплексын бассейн соо уhа руу hүрэлгын мүрысөөндэ онсо шалгаржа, түрүү hуури эзэлбэ. Европын чемпион 646, 14 балл абажа, эрхимлэhэн байха юм.

УРИЛДААНДА ТҮРҮҮЛБЭ

США-гай түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ бронзо медаляар шагнагдаhан Кент Фергюссон хоёрдохи hуури эзэлбэ. Хитадай спортсмен Ли Дэлян гурбадахи hуурида гараhан байна. hонирхолтой юумэниинь юуб гэхэдэ, Хитадай спортсмен уласхоорондын мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадабашье, иимэ ехэ амжалта түйлаа бшуу.

hайхан хүсэлэлэй нааданuудта велосипедээр урилдалгын мүрысөөн илангаяа шанга тэмсэлдэ боложо дүүрэбэ. Дүтын зайда урилдалгын түгэсхэлэй мүрысөөндэ ГДР-эй түлөөлэгшэд Лутц Хесслих, Михаэль Хюбнер гэгшэд илалта түйлаа. Гарри Нейванд (Австрали), Маркс Горски (США) гэгшэд гурбадахи, дүрбэдэхи hууринуудые эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дунда 3000 метрэй урилдаанда Швейцариин Барбара Ганц эрхимлээ. Мелинда Мэйфилд (США), Галин Супрон (СССР) гэгшэд мүнгэн болон бронзо медальнуудаар шагнагдаба.

Эхэнэрнүүдэй дунда дүтын зайда урилдалгада СССР-эй велосипедист басагад онсо шалгаржа, түрүүшын гурбан hуури эзэлhэн байха юм: Эрика Салумяэ, Галина Царева, Наталья Крушельницкая.

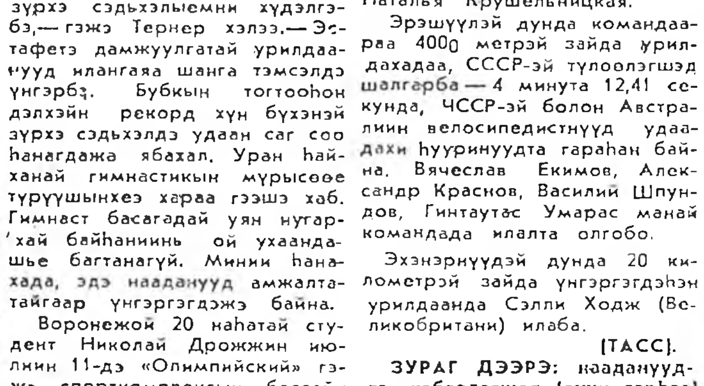
Эрэшүүлэй дунда командаараа 4000 метрэй зайда урилдахадаа, СССР-эй түлөөлэгшэд шалгарба — 4 минута 12,41 секунда, ЧССР-эй болон Австралиин велосипедистнүүд удаадахи hууринуудта гараhан байна. Вячеслав Екимов, Александр Краснов, Василий Шпундов, Гинтаутас Умарас манай командада илалта олгобо.

Эхэнэрнүүдэй дунда 20 километрэй зайда үнгэргэгдэhэн урилдаанда Сэлли Ходж (Великобритани) илаба.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наадануудта хабаадагшад (зүүн гарhаа) Патрици Александрини (Итали), Светлана Козлова (СССР), Алисон Рейд (США).

ТАСС-ай фотохронико.

ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ХАРИЛСА…

Урда Корейhээ американ сэрэгүүдые гаргаха ба демократическа амгалан тайбан үндэhэ hуури дээрэ оронoo нэгэдүүлхын түлөө корей арадай тэмсэлтэй hаналаа нэгэдэлгын hарын хэмжээ ябуулганууд Советскэ Союз ба Корейн Арадай-Демократическа Республикада үнгэргэгдэжэ байна. Хани нүхэсэл, харилсаа холбоон ба харилсан туhалалсалга тухай совет-корей Договорой 25 жэлэй ойтой соносхогдоhон hара тудалдуулагданхай. 1961 оной июлиин 6-да баталагдаhан энэ договор Алас-Дурнада тогтууритай аюулгүй байдал сахилгада шухала арга нүхэсэл болоhон гээшэ.

Американ империализмын hүүлэй жэлнүүдтэ ээрхэг түримхэй ябуулгануудаа шангадхажа байhан дээрэhээ эндэхи үргэн ехэ регионой байдал улам шахардуу болонхой. Холбоото Штадууд Ази түбидэхи өөрынгөө сэрэгэй шухала плацдарм болгон, Урда Корейе бэхижүүлжэл байдаг. Тэдэн Корейн урда зүгтэ ядерна зэбсэг тараан тодхоно, Азиин регионие социализмын хүсэнүүдтэй тэмсэл ябуулха тулалдаанай газар гэжэ тоолодог тула Вашингтон—Токио—Сеул гэhэн сэрэгэй бүлэглэл байгуулhан юм.

США-гай эдэ харета ябуулгануудта аха дүү хани нүхэсэл ба харилсаа холбооной нэгэдэлтэй СССР ба КНДР эрид шууд эсэргүү байдаг. КНДР Корейн хахад арал дээрэхи шахардуу шанга байдалые hулаpуулхын, демократическа амгалан тайбан үндэhэ hуури дээрэ Эхэ оронoo нэгэдүүлхын түлөө эршэ зоригтой, үсэд нэтэрүү тэмсэл ябуулна. Республикын правительствын hаяхан хэhэн мэдүүлгэ хадаа тэрэнэй эб найрамдалда дуратай политикын шэнэ гэршэ болоно. Тэрэ мэдүүлгэ доторнь Корейн хахад аралые ядерна зэбсэггүй, амгалан тайбан зоно болгохо…

Тон шухала, бүтэмжэтэй… ень Советскэ Союз hайш… нэйнь бодото бэелэлдэ … жа үзүүлхээр бэлэн. Тэр… орон Азиин, Номгон оке… ехэ гүрэн байhан тула … хүсэлэл оролдолгоор … аюулгүй байдал хангаха… даhан бүтэмжэтэй хэдэ … радхаhан байха юм. Кор… шахардуу шанга байдалы… то ба урда корейцүүдэй… жэтэй, аша үрэтэй хөөр… даадын хамааралгүйгөөр … банаар ба демократичес… гын таатай зохид эрхэ … хадаа энэ региондохи ба… замда горитойхон алхам …

Гэбэшье США-гай за… далта бүхы үүсхэлнүүды… гэй хүсэнэй талаар социа… далтай болохые оролдо… лүүлэгдэхэгүй эдэ hэдэ… шахардуу байдалые hулар… далда ашатай туhатайгаар… гүүдые хубилгаха илагдаш… Советскэ Союз ба КНДР … найрамдалай, амгалан … hуулгын түби байхын ту… дагша регионой шахард… руулгада зорюулагдаhан … жээнүүдые абахын түлөө … дохо байна.

ТАСС · АПН ХИЛЫН СААНАhАА

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛХА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой, Франциин Республикын Президент Ф. Миттеранай уулзалгын дүнгүүдые, Франциин Президентын хүндэлэлдэ болоhон сайлалга дээрэ тэдэнэй хэлэhэн үгэнүүдые элдэб оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилна. Эдэ хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд эб найрамдалай аша туhада үнгэргэгдэжэ байhан ябуулганuудта үндэhэ hуури табиха байна гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Советскэ Союз гадаадын политика бэелүүлхэдээ, дайнай бэшэ, харин амгалан тайбан байдалай аша туhые нангинаар сахин хамгаална. Эгээл тиимэhээ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргана гэжэ Франциин **«Монд»** газетэ бэшэнэ.

«Совет-француз хөөрэлдөөнүүд дэлхэйн политикые батадхаха талаар ехэ нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ Болгариин **«Работническо дело»**, **«Труд»**, **«Кооперативно село»** газетэнүүд бэшэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой албанай хэрэгээр нёдондо намар Францида ошолго хоёр ороной хоорондын хани барисаае бэхижүүлгын, манай түбидэхи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи политическэ байдалые hайжаруулгын, уласхоорондын аюулгүй байдалай аша туhада зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи хөөрэлдөөнүүдые hэргээлгын түүхэдэ шухала үйлэ хэрэг болоhон байна гэжэ хүн бүхэн тэмдэглэнэ» гээд «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

ОСВ-2 тухай совет-американ договорые саашадаа сахихагүйе шиидэhэн США-гай hанаашалгануудай хүн бүхэнэй hанаа зобоожо байhыень СССР болон Франциин хоорондохи хөөрэлдөөнүүд элирхэйлэн баталба гэжэ ФРГ-гэй **«Зюддойче цайтунг»** газетэ тэмдэглэнэ.

Европо хадаа дайн байлдаануудай газар гэжэ тоологдохо ёhогүй. Юуб гэхэдэ, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршолгын үнэтэ дүй дүршэл эндэ байгуулагдаа. Энэнь харилсан ажаhуулгын гэршэ жэшээ болохо уялгатай гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ гээд США-гай **«Нью-Йорк таймс»** газетэ бэшэнэ.

ВЬЕТНАМ ШАНАЛАН ГАШУУДАНА

ХАНОЙ. Вьетнамай ниислэл хотын, СРВ-гэй бүхы хото городуудай, hуурин тосхонуудай үйлсэ гудамжануудта, талмайнуудта шаналал гашуудалай тугууд үлгэгдэнхэй. Наhа бараhан элитэ ехэ хүбүүн, уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй болон национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөнэй элитэ ябуулагша, КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ле Зуанай дурасхаалые СРВ-гэй арад түмэн ёhолон хүндэлжэ байна. [illegible] Вьетнамай газар дээрэ социализм [illegible] марксист-ленинецэй, президент Хо Ши Минэй соратнигай нэрэтэй нягта холбоотой байна.

Шаналал гашуудалай митингнүүд, суглаанууд промышленна предприятинуудта, госхозуудта, хүдөө ажахын кооперативуудта, эмхи зургаануудта болоно. Энэ хүндэ хүшэр үе сагта республикымнай коммунистнууд, бүхы ажалшад Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй бүри нягтаар тойрон жагсана гэжэ [illegible] Вьетнамай арадай [illegible] дэмжэнэ.

Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай аха дүү ёhоной хани барисаагаа, дайшалха hаналаа нэгэдэлгэеэ, али бүхы харилсаа холбоогоо бэхижүүлгэдэ Ле Зуан онсо анхаралаа хандуулдаг, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын түлөө залан сэхээр тэмсэдэг байгаа гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Ле Зуан Вьетнамай үргэн [illegible] КПВ-гэй ЦК-гай орган — «Нян зан» газетэ бэшэнэ.

Вьетнамай хүсэн түгэс социализм гүрэн болохо зүйл Ле Зуан тоолодог hэн. Тэрэнэй hургаалнууд партиин болон арадай гүн сэдьхэлдэ [illegible] гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Июлиин 6-да үнгэргэгдэhэн 27-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соощоно.

«45-наа 6-ень таaха спортлото». 625.337 билет ороо. Зургаан номер хэншье таaбагүй, табан номер (13 карточка) таагшад—3.009 түхэриг, дүрбэн номер (1.100 карточка) таahан хүнүүд—51 түхэриг, гурбан номер (23.093 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-наа 5-ень таaха спортлото». 5.207.739 билет ороо. Табан номер (26 карточка) таahан хүнүүд—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (4.924 карточка) таагшад—113 түхэриг, гурбан номер (148.358 карточка) таahан хүнүүд 5 түхэриг абаха.

27-дохи тиражай шүүбэрнүүдые июлиин 21-hээ августын 21 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ. «Сугтаа, нэгэ зорилготойгоор» — түрүү бэшэг. Тэжээл бэлэдхэлгын габшагай hара. «Түрүүшүүлhээ жэшээ абаха» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhанда. Эдеэ хоолой программа. «Хүбиэдэхи совхоздо» — П. Лосевой статья. Хурдадхалгын арга замууд: hэльбэн шэнэлэлгэ. «Наhажалгыдай hанаашалга болохогүй» — Л. Неретинагай репортаж. «Архитектурнүүдэй тоосоон» — П. Зильбермана статья. «Гүрэн ба hургуули» — С. Сибирцевэй статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «Хамтын зөөрые бултанай хүсөөр хамгаалая!» — ниитэ полит-үүрэгэй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Түрүүшын зургэ татагшад» — А. Ковалёвой статья. Номой таг. «Өөhэдөө зохёогоод — өөhэдөө нэбтэрүүлбэ» — Ю. Будаевай статья. Уласхоорондын hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Ситуация» — баримтата фильмын премьерэ. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд!» 10.35—«Города моей России» —концерт. 11.05—«Грузинский телефильм» студиин [illegible] фильмнүүд. 12.00—Шэнэ hонин (12.05 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—«Лаборатория-океан» [illegible] фильмын премьерэ. 16.40—[illegible] концерт. 17.25—«Ородой искусство». [illegible] 17.55—И. Брамс. Скрипкэ ба оркестрэй концерт. 18.40 — Мультфильмнүүд.

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Хамаг…

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-25, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-67-33, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-31, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина… Н-04787. Заказ № 163. Индекс…